

Noorteinfo teenuse kättesaadavuse ja kasutajamugavuse tõstmise analüüs

Aruanne
Juuni 2016

HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

Sisukord

Sisukord	1
1. Sissejuhatus	2
2. Noorte infotarbimine	6
2.1 Noori huvitavad teemavaldkonnad	6
2.2 Sihtgruppide vahelised erinevused	7
2.3 Noored, kes ei ole ise infot otsinud	8
2.4 7-11-aastaste noorte infovajadus	10
2.5 Noorte peamised infoallikad	11
2.6 Infoallikate kasutussagedus	14
3. Noorteinfo vastavus noorte vajadustele	16
3.1 Olemasoleva info piisavus	16
3.2 Info leidmise keerukus	17
3.3 Leitud info arusaadavus	19
3.4 Info leidmise ajaline kriitilisus	20
3.5 Probleemid info otsimisel	21
4. Noorte infotarbimise eelistused	23
5. Uuringu järeldused ja ettepanekud noorteinfo e-teenuste arendamiseks	28
5.1 Noorteinfo teemad ja allikad	28
5.2 Noorteinfo vastavus noorte vajadustele	28
5.3 Ühtne noorteinfo veebiportaal	30
5.4 Noorteinfo proaktiivne esitamine	31
5.5 Mobiilirakendused	33
Lisa 1 Lisajoonised	38
Lisa 2 Küsitlusankeet	42

1. Sissejuhatus

Noortevaldkonna arengukava 2014-2020¹ sätestab üldised valdkonna eesmärgid, mille saavutamise ühe olulise eeldusena tuuakse välja noorteinfo teenuse parem korraldamine. Kvaliteetne ja kättesaadav noorteinfo aitab tõsta noorte teadlikkust neid puudutavate valikute tegemisel, loob eeldused noorte osaluseks ja omaalgatuseks ning pakub noortele turva- ja hoolivustunnet. Arengukavas sätestatud eesmärkide elluviimiseks on koostatud tegevused, kus noorteinfo parandamise ühe komponendina plaanitakse kaasata töös noortega rohkem infotehnoloogilisi lahendusi. Samuti fookuseerib Eesti infoühiskonna arengukava 2020² paremate avalike e-teenuste ja neid toetavate IT-lahenduste arendamisele ning seeläbi inimeste heaolu kasvatamisele.

Ka varasemas noorteinfo korraldusmudeli analüüsis on välja toodud, et noorteinfo levitamine on ebaühtlane (nii kvaliteedi kui ka kättesaadavuse osas), ning valdavalt reaktiivne sõltudes eelkõige noorsoo- ja noorteinfotöötajate olemasolust piirkonnas. Ühe lahendusena tuuakse aruandes välja, et noorteinfo teenuste arendamisel tuleks rohkem arvestada infoühiskonna trendidega ning noorteinfo paremaks edastamiseks tuleks analüüsida uute e-kanalite kasutuselevõtmist. Selline lähenemine parandaks teenuse laiaulatuslikumat ja ühtlasemat kättesaadavust ning vähendaks kulusid noorteinfo seotud haldustegevusele.

E-teenuste kasutamine noorteinfo teenuse arendamisel nõuab analüüsi noorte infovajaduste ja kasutatavate kanalite kohta, mis arvestaks erinevate piirkondlike võimaluste, noorte infotarbimise harjumuste, kasutajamugavuse, tehnoloogiliste trendide ja Eesti infoühiskonna arengueesmärkidega. Analüüsi tulemused annavad sisendi nutikate IKT

lahenduste disainimiseks noorteinfo teenuse kättesaadavuse ja kasutajamugavuse tõstmiseks ning info proaktiivsemaks esitamiseks.

Uuringu eesmärk ja uurimisküsimused

Antud projekti eesmärgiks teha kindlaks, millist infot noored vajavad (**kaardistada tarbijate vajadused**), milliseid kanaleid (**kättesaadavus**) nad selleks sooviksid kasutada ning milliseid nutikaid lahendusi tuleks noorte jaoks arendada (**kasutajamugavus**), et tagada proaktiivse noorteinfo jõudmine võimalikult suure osani sihtrühmast, sh ka täna noorteinfot mittetarbivate noorteni. Analüüs uuris järgmisi uurimisküsimusi:

- ▶ Missugust noorteinfot noored täna tarbivad ja milline on noorte tegelik infovajadus, sh eriti noorteinfo teemavaldkondades;
- ▶ Milliseid kanaleid kasutavad noored täna noorteinfoni jõudmiseks;
- ▶ Millised oleksid soovitud kanalid;
- ▶ Milliseid nutikaid lahendusi (nt isiku profiilil, huvidel ja varasema käitumise analüüsil jmt avalikult kättesaadavatel või isiku enda poolt vabatahtlikult avaldatud andmetel põhinev ennustav infojagamine, geolokatsiooniga seotud teenused jmt) on võimalik kasutada noorteinfo õigeaegseks ning proaktiivseks edastamiseks;
- ▶ Milliseid nutikaid lahendusi on võimalik kasutada noorteinfo kättesaadavuse ning kasutajamugavuse suurendamiseks, sh et info jõuaks ka seda täna mittetarbivate noorteni;
- ▶ Missugune on võimalike lahenduste koosvõime teiste infosüsteemidega;
- ▶ Missugune on võimalike lahenduste juriidiline kooskõla Eesti õigusruumiga;

Analüüsi tulemuste põhjal kavandab Haridus- ja Teadusministeerium muudatused senises noorteinfo teenuse pakkumises. Muudatused

¹ https://www.hm.ee/sites/default/files/noortevaldkonna_arengukava_2014-2020.pdf

² <http://infoyhiskond.eesti.ee/eesti-infouhiskonna-arengukava-2020>

puudutavad kõiki noori, seega on põhjalik eeltöö noorteinfo sisuvajaduse ja infokanalite, sh tehniliste lahenduste valmiduse kaardistamisel äärmiselt oluline.

Metoodika

Peatükis 1.1. esitatud uurimisküsimustele vastuse leidmiseks koguti vajalikke andmeid ja taustainformatsiooni mitmeosalise andmekogumisprotsessi käigus. Järgnevalt on antud ülevaade uuringus kasutatud andmekogumise ja -analüüsi metoodikatest.

1. Sissejuhatavad intervjuud ja taustadokumentide analüüs

Noorteinfo tänasest toimimisest ülevaate saamiseks, valdkonda iseloomustavate probleemide ja võimalike lahenduste süvitsi mõistmiseks ning veebiküsitluse jaoks sisendi kogumiseks viidi läbi **poolstruktureeritud intervjuud kuue noorsootöötajaga kolmest asutusest:**

- ▶ Harjumaa Noorteinfo Keskus
- ▶ Haabersti Noortekeskus
- ▶ Tallinna Spordi ja Noorsootöö Amet

Paralleelselt sissejuhatavate intervjuudega kaardistati ja analüüsiti noorteinfo valdkonnaga seotud **varasemalt läbiviidud analüüse ja strateegilisi dokumente**. Teemakohastest taustadokumentidest oli uuringu jaoks oluliseks sisendiks näiteks Eesti noorte poolt kasutatavaid infokanaleid kaardistav uuring³. Kindlustamaks, et käesoleva uuringu käigus tehtavad ettepanekud oleksid kooskõlas noorteinfo valdkonna üldiste poliitikate ja suundumustega, töötati lisaks läbi ka Noortevaldkonna arengukava

2014-2020, Euroopa noortevaldkonna uuendatud koostööraamistik 2010-2018, Euroopa noorteinfo harta ning Euroopa Noorteinfo ja

Nõustamise Agentuuri kogumik riiklikest noorteinfo- ja nõustamise struktuuridest (ERYICA, 2015).

2. Veebiküsitlus

Noorte tänaste infovajaduste, info tarbimise ning tarbimiseelistuste kaardistamiseks viidi 7-26-aastaste noorte seas läbi veebiküsitlus. Noorte kognitiivset arengut arvestades koostati eraldi ankeedid kahele vanusegrupile: 7-11-aastased noored ja 12-26-aastased noored.

Vanema vanusegrupi ankeet on pikem ja põhjalikum, koosnedes neljast osast - taustainfo, noori huvitavad teemavaldkonnad, hetkel peamiselt kasutatavad infokanalid ja infokanalid, mis noored tulevikus eelistaksid kasutada (vt küsitlusankeeti Lisast 2). Lisaks uuriti ka infovajaduste rahuldamisega seotud probleeme (sh info piisavus, kättesaadavus, arusaadavus jms).

Nooremasse vanusegruppi kuuluvatele noortele esitati ankeedist lühendatud versioon, milles paluti täita taustaandmed ja vasta ainult kolmele peamisele küsimusele: milliste teemade kohta noored infot vajavad, milliseid infokanaleid on nad seni kasutanud ja kui tihti nad nimetatud kanaleid kasutanud on (st ainult ankeedi küsimused nr 8, 10 ja 11, ning vajadusel täpsustavad lisaküsimused 10ABC, 12, 12A ja 13). Mõlemast ankeedist vormistati nii eestikeelne kui ka venekeelne versioon.

Küsitlus kestis **kolm nädalat** (19.04.2016 kuni 09.05.2016). Sihtgrupini jõudmiseks edastati veebiankeedi levitamise palve **455-le haridusasutusele** (sh põhikoolid, gümnaasiumid, kutsekoolid ja ülikoolid) ja **Eesti Töötukassale**, kes edastas kutse oma andmebaasis olevatele kuni 26-aastastele noortele. Õppeasutustel, kus õpivad ka 7-11-aastased noored, paluti uuringu läbiviimise teavitust edastada esmalt lastevanematele.

³ „Noorteuuring“ Saar Poll OÜ, 2015.

Väljastatud küsitluse levitamise palvetele tuli tagasi 90 automaatvastust veateatega (ebakorrekne e-posti aadress, postkast täis vms). Vastajate arvu suurendamiseks saadeti kõikidele kontaktidele ka ühekordne meeldetuletus.

Kokku laekus veebiküsitlusele 2075 vastust (välistatud ebakvaliteetsed vastused). Eestis elab Statistikaameti andmetel 2015. aasta 1. jaanuari seisuga ligikaudu 285 000 noort vanuses 7-26, mistõttu on saavutatud valimi suurus statistilises mõttes piisav, et teha usaldusväärseid järeldusi üldkogumi kohta (arvestades 95% usaldusnivood ja 5% veapiiri). Tabelis 1 on toodud kvaliteetsete vastuste arv erinevate sihtgruppide lõikes.

Tabel 1. Kvaliteetsete vastuste arv (n) erinevate sihtgruppide lõikes

Vanus	12-26-aastased noored	1618
	7-11-aastased noored	457
Sugu	Poiss	874
	Tüdruk	1201
Staatus	Õpilased/üliõpilased	1763
	Tööl käivad (üli)õpilased	110
	Ainult tööl käivad noored	52
	Mittetöötavad, mitteõppivad noored	150
Elukoht ⁴	Linnapiirkond	1417
	Maapiirkond	597
Ankeedile vastamise keel	Eesti keel	1322
	Vene keel	753

⁴ Vastavalt Eesti Statistikaameti mõistetele loeti linnapiirkondadeks vastused, kui noor märkis oma elukohaks linna, vallasisese linna, alevi või alev-valla. Maapiirkondadeks loeti alevikud ja külad. 61 vastajat jätsid elukoha küsimustele vastamata või ei täpsustanud oma elukohta tasemel, mis võimaldaks määrata, kas tegu on maa- või linnapiirkonnaga.

Küsitlusankeedi keskmiseks (mediaan) täitmise ajaks oli 8,4 minutit.

- ▶ 7-11-aastaste vastanute puhul - 5,7 minutit
- ▶ 12-26-aastaste vastanute puhul - 9,1 minutit

Veebiküsitlusele laekus 2075 kvaliteetset vastust, mis on piisav tegemaks üldkogumi kohta statistiliselt usaldusväärseid järeldusi. Tulemusi analüüsiti erinevate taustatunnuste (nt sugu, ankeedile vastamise keel) ja teiste kategooriate lõikes (nt noorteinfo allikad või teemavaldkonnad). **Juhime tähelepanu, et kõikides analüüsitud kategooriates ei pruugi vastuste arv olla piisavalt suur, et nende põhjal usaldusväärseid järeldusi teha.** Aruandes on läbivalt väljatoodud laekunud vastuste arv, mis võimaldab tulemuste representatiivsust hinnata.

3. Ettepanekute koostamine

Sissejuhatavad intervjuud, taustadokumentide ja veebiküsitluse analüüs andsid sisendi uuringu viimaseks etapiks, mille käigus analüüsiti noorteinfo edastamise probleeme ning pakuti tuvastatud probleemide lahendamiseks välja võimalikke tehnoloogilisi lahendusi. Uute nutikate lahenduste väljapakkumisel lähtuti eelkõige analüüsi käigus tuvastatud kõige prioriteetsematest probleemidest ja võimalike tehniliste lahenduste reaalse rakendamise otstarbekusest arvestades nii atraktiivsust sihtgrupile (ning sellest tulenevat tõenäolist kasutussagedust) kui ka ligikaudseid kulusid riigile, mis kaasneksid lahenduste väljatöötamise ja haldamisega.

4. Aruande vormistamine

Analüüsi tulemused vormistati käesolevaks uuringuaruandeks, mis on jaotatud neljaks peamiseks osaks:

- ▶ **Esmalt antakse ülevaade noorte tänasest infotarbimisest.** Peatükis 2 on kirjeldatud, milliste teemavaldkondade kohta noored peamiselt infot otsivad ja vajavad ning kui sagedasti erinevaid noorteinfo kanaleid kasutatakse.
- ▶ **Seejärel kirjeldatakse noorteinfo kättesaadavust ja vastavust noorte vajadustele.** Peatükis 3 on esitatud info otsimise ja leidmisega seotud probleemistik - sh noorte jaoks on kättesaadav piisavalt palju infot, kui lihtne vajalikku infot leida on ning kas leitud info on esitatud noortele arusaadavas vormis. Lisaks käsitletakse ka küsimust, milliste teemade kohta vajavad noored koheselt infot ning millistel juhtudel ei ole info saamine ajaline kiirus oluline.
- ▶ **Kolmandaks käsitletakse noorte eelistatud infotarbimise viise.** Peatükis 4 antakse vastus küsimusele, milliseid noorteinfo kanaleid noored tegelikult eelistaksid kasutada ja milline on nende nägemus nutikatest noorteinfo IT-lahendustest, mida noortele vajaliku info edastamiseks võiks kasutada.
- ▶ **Viimaks pakutakse välja mõned võimalikud IT-lahendused noorteinfo edastamiseks** viisil, mis tõstaks selle kättesaadavust ja suurendaks kasutajamugavust. Peatükis 5 on esitatud uuringu läbiviijate nägemus võimalikest infotehnoloogilistest lahendusest noorteinfo edastamiseks koos lahenduste tugevuste ja nõrkustega.

Uuringu piirangud

Uuringu tulemuste tõlgendamisel tuleb silmas pidada järgmisi töö ulatusest ja meetodikast tulenevaid piiranguid:

- ▶ Veebiküsitlusele laekus 2075 kvaliteetset vastust, mis on piisav tegemaks üldkogumi kohta statistiliselt usaldusväärseid järeldusi. Tulemusi analüüsiti erinevate taustatunnuste (nt sugu, ankeedile vastamise keel) ja teiste kategooriate lõikes (nt noorteinfo allikad või teemavaldkonnad). **Juhime tähelepanu, et kõikides analüüsitud kategooriates ei pruugi vastuste arv olla piisavalt suur, et nende põhjal usaldusväärseid järeldusi teha.** Aruandes on läbivalt väljatoodud laekunud vastuste arv, mis võimaldab tulemuste representatiivsust hinnata. Kõikide sihtgruppide lõikes on küllalt palju vastanuid, et teha usaldusväärseid järeldusi (vt pt 2.2), välja arvatud mitteõppivate ja mittetöötavate noorte sihtgrupi puhul, kus vastanute arv (n = 140) ei ole piisav. Veebiküsitluse vastanute arvule tuleks suuremat tähelepanu pöörata joonistel, kus on esitatud tulemused erinevate noorteinfo teemavaldkondade või kanalite lõikes. Nendel joonistel on ka vastanute arv joonise sees eraldi välja toodud (st joonised 4, 8, 9, 10, 11, 12, 13), mis võimaldab näha, et teatud teemavaldkondade või kanalite osas ei ole alati piisavalt palju vastanuid
- ▶ Võimalike alternatiivide kirjeldamisel jäädi kontseptuaalsele tasemele kuna konkreetsete lahenduste disainimisel tuleks lähtuda ka teistest traditsioonilistest noorteinfo teenuse kanalitest (nt. avatud noortekeskused).
- ▶ Võimalike lahenduste arendus- ja halduskulu prognoosimisel on küll toodud välja ligikaudsed hinnavaheemikud, kuid need on esialgsed ja sõltuvad tellitava lahenduse funktsionaalsest keerukusest, andmeliidestest arvust ja keerukusest ning muudest asjaoludest. Seetõttu ei saa neid maksumusi käsitleda lõplike ega siduvatena.

2. Noorte infotarbimine

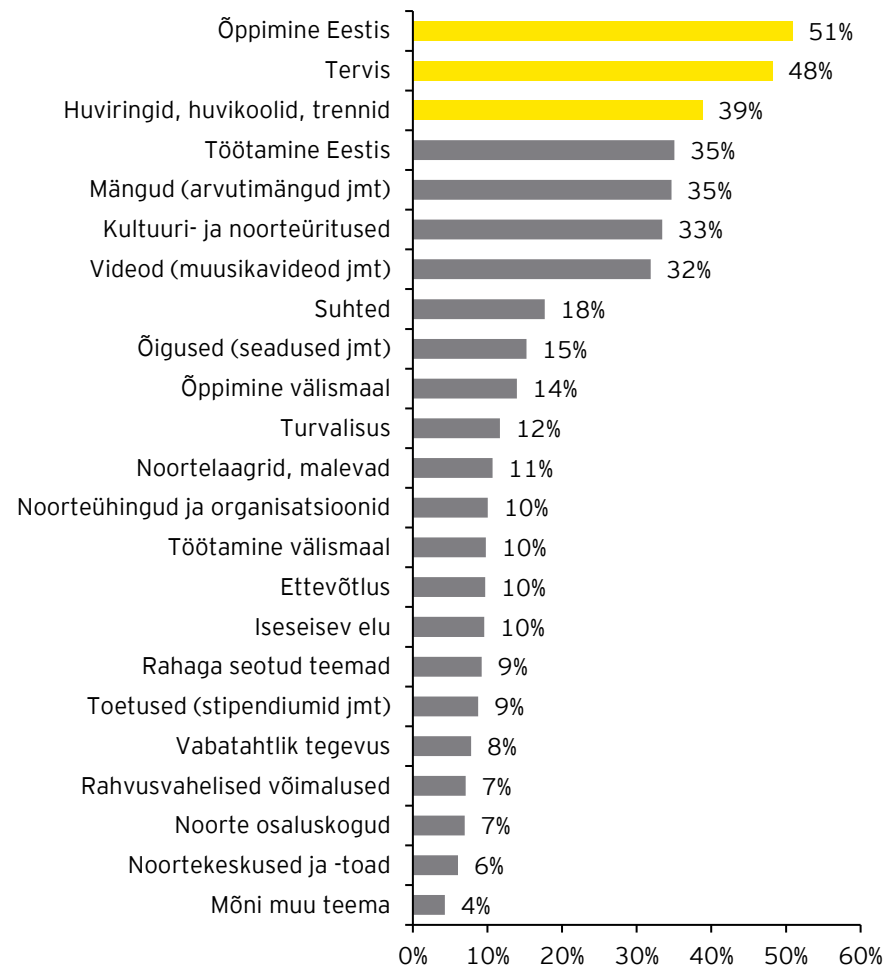
2.1 Noori huvitavad teemavaldkonnad

Noortelt uuriti, milliste teemade kohta nad viimase aasta jooksul informatsiooni on otsinud. Vastajatel paluti märkida kuni viis kõige olulisemat teemat. Tulemustest selgus, et 12-26-aastased noored on kõige rohkem infot otsinud **õppimisvõimaluste, tervise ning huvihariduse- ja tegevuse kohta** (vt joonis 1).

Eestis õppimise kohta on viimase aasta jooksul infot otsinud iga teine küsitlusele vastanud noor, välismaal õppimise kohta 14% noortest. Peaaegu pooled noored on infot otsitud tervise teemadel (nt tervislik toitumine, seksuaaltervis, vaimne tervis jmt). Huviringid, huvikoolid ja trennid on viie olulisema teemavaldkonna hulgas olnud 39% vastanute jaoks. Rohkem kui kolmandik noortest on otsinud infot Eestis töötamise võimaluste kohta.

Uuringust selgus, et sagedasti otsitakse infot ka erinevate meelelahutuslike teemade kohta (nt arvutimängud, muusikavideod, kultuuriüritused).

Lisaks väljapakutud variantidele oli vastajatel võimalik tuua välja ka muid teemasid. Muudest teemadest olid populaarseimad vaba aja ja hobidega seotud infootsingud (nt fotograafia, anime, tehnika jmt teemad; 10 vastanut) ning koolitööga seotud infootsingud (nt erinevate referaatide jaoks; 8 vastanut).

Joonis 1. Teemavaldkonnad, mille kohta on 12-26-aastased noored viimase aasta jooksul infot otsinud (n = 1472)

2.2 Sihtgruppide vahelised erinevused

Uuringus analüüsi, mil määral esineb sihtgruppide vahel erisusi noori huvitavates teemavaldkondades. Täpsemalt vaadeldi infovajaduste iseärasusi nelja kriteeriumi alusel – sugu, ankeedile vastamise keel, elukoht (linnapiirkond vs maapiirkond) ning asjaolu, kas noor (a) õpib ja/või töötab või (b) ei õpi ega tööta. Analüüsi tulemusel selgus, et:

- ▶ Üldiselt huvitavad **poisse ja tüdrukuid** sarnased teemad, ent kolme valdkonna puhul ilmnemise märkimisväärsed soolised erinevused (vt Lisa 1 joonis a):
 - ▶ Tervelt 60% küsitluses osalenud poistest (n = 574) on otsinud infot (**arvuti**)**mängude** kohta, samal ajal kui seda on teinud vaid 18% tütarlastest (n = 898)
 - ▶ Tüdrukud on poistest tunduvalt rohkem infot otsinud **kultuuri- ja noorteürituste** kohta (vastavalt 41% tüdrukutest võrreldes 21%-ga poistest)
 - ▶ Tüdrukud on poistest sagedamini otsinud infot **tervise** teemadel (vastavalt 55% võrreldes 37%-ga)
- ▶ Ankeedile **eesti keeles ja vene keeles** vastanud noori võrreldes ilmnemise küllalt suured erinevused mitmete teemavaldkondade lõikes (vt Lisa 1 joonis b):
 - ▶ Eesti keeles vastanud (n = 937) on vene keeles vastanud noortest (n = 535) suuremal määral otsinud infot **õppimisvõimaluste kohta Eestis** (vastavalt 56% võrreldes 41%-ga)
 - ▶ Iga teine vene keeles vastanud noor on otsinud infot **huvihariduse ja huvitegevuse teemal**, võrreldes umbes iga kolmanda eesti keeles vastanud noorega

- ▶ Eesti keeles vastanud noored on vene keeles vastanutest rohkem otsinud infot tervise, Eestis töötamise ja erinevate kultuuri- ja noorteürituste kohta
 - ▶ Vene keeles vastanud noored on eesti keeles vastanutest otsinud enam infot erinevate mängude teemal
- ▶ **Maa- ja linnapiirkonnas** elavate noorte võrdluses olulisi erinevusi ei ilmnenu (vt Lisa 1 joonis c). Seega võib järeldada, et noorte infovajadused ei sõltu suurel määral sellest, kus nad elavad.
 - ▶ Õppivate ja/või töötavate ning noorte, kes ei õpi ega tööta, vahel ilmnemise huvipakkuvates teemavaldkondades mitu olulist erinevust (vt Lisa 1 joonis d):
 - ▶ Noored, kes on hõivatud õppimise, töötamise või mõlemaga (n = 1332), on mitteõppivatest ja mittetöötavatest noortest (n = 140) palju sagedamini otsinud infot **vaba aja veetmisega seotud teemadel**, sh:
 - ▶ **Huvitegevused** (vastavalt 40% ja 26% vastanutest)
 - ▶ **Mängud** (vastavalt 36% ja 19% vastanutest)
 - ▶ **Videod** (vastavalt 34% ja 13% vastanutest)
 - ▶ Mitteõppivad, mittetöötavad noored on aga (tõenäoliselt oma situatsiooni parandamise eesmärgil) teistest enam otsinud informatsiooni just **töö ja õppimise teemadel**, sh:
 - ▶ **Töövõimalused Eestis** (vastavalt 72% ja 31% vastanutest)
 - ▶ **Töövõimalused välismaal** (vastavalt 21% ja 9% vastanutest)
 - ▶ **Ettevõtlikus** (vastavalt 23% ja 8% vastanutest)

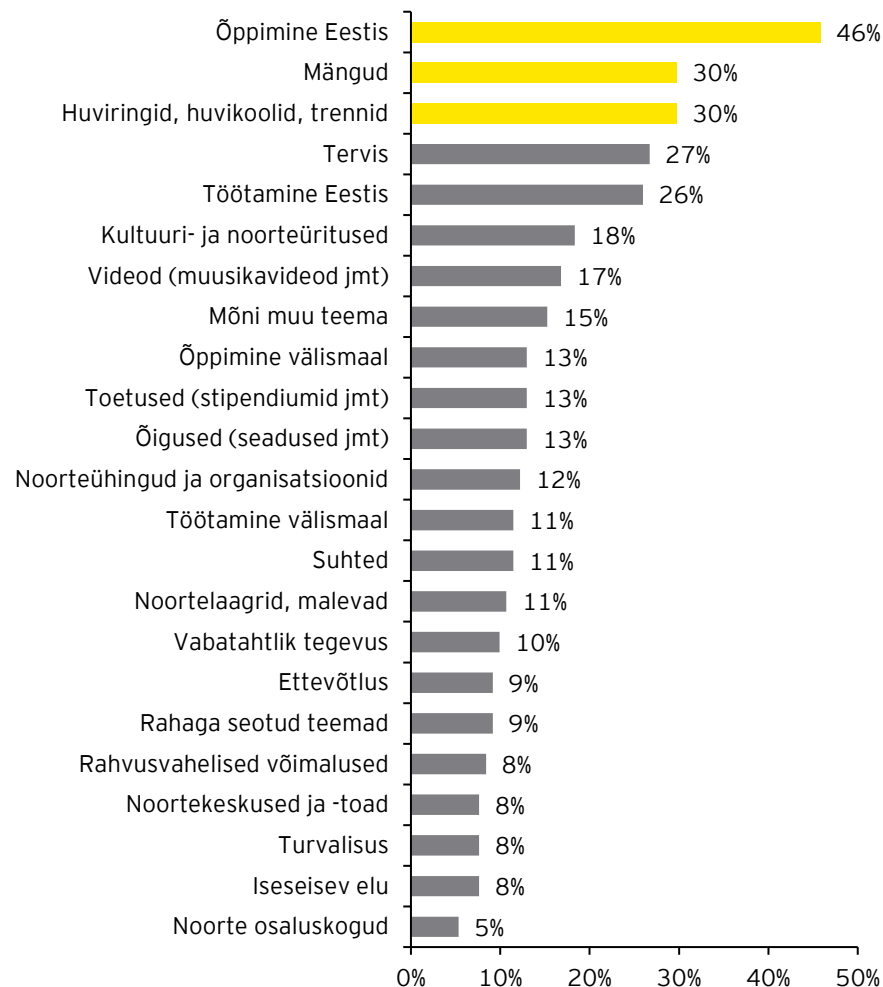
2.3 Noored, kes ei ole ise infot otsinud

Veebiküsitlusest selgus, et **pea iga kümnes noor (9% vastanutest) ei ole viimase aasta jooksul üldse infot otsinud**. Info otsimise määras sihtgruppide vahel suuri erinevusi ei ilmnud. Küsitlusele vastanud noortest ei ole infot otsinud:

- ▶ 14% poistest ja 6% tüdrukutest
- ▶ 9% linna- ja 8% maapiirkonnas elavatest noortest
- ▶ 8% eesti keeles ja 11% vene keeles vastanud noortest
- ▶ 8% (töötavatest) õpilastest/üliõpilastest ja 7% mittetöötavatest, mitteõppivatest noortest

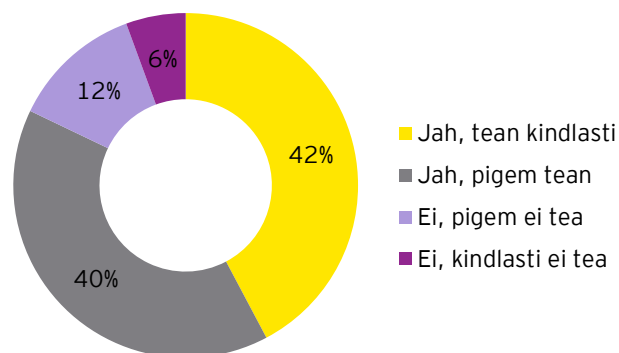
Noortel paluti ka selgitada, miks nad infot otsinud ei ole. Peamiste põhjustena nimetati **info otsimise vajaduse puudust** või asjaolu, et noor **ei viitsi või teda ei huvita** info otsimine (mõlemat nimetas 32% noortest, kes põhjendasid, miks nad ei ole infot otsinud). Seejuures olid „ei viitsi/ei huvita“ vastuseid andnud noortest peaaegu kõik (98%) õpilased, mitte noored, kes ei õpi ega tööta, mistõttu ei saa järeldada, et tegemist oleks nõ heitunud noortega. **Aja puuduse** tõi selgitusena välja 9% antud küsimusele vastanud noortest. Väiksem osa noortest aga **lihtsalt ei taha infot** otsida või siis **ei oska seletada**, miks nad seda teinud ei ole (vastavalt 6% ja 5% põhjendusi andnud noortest). 1% vastanutest (ehk 1 noor) ei ole infot otsinud, sest ei tea, milliseid allikaid selleks kasutada.

Noorte käest, kes ei ole viimase aasta jooksul ise infot otsinud, uuriti, milliste teemade kohta nad hetkel kõige enam informatsiooni vajavad (vt joonis 2). Sarnaselt noortele, kes on infot otsinud, on ka nemad kõige enam huvitatud teabest õppimisvõimaluste kohta Eestis (46% vastanutest, n = 131). Umbes kolmandik infot mitteotsinud noortest vajavad enda sõnul infot mängude või huviringide, huvikoolide ja trennide kohta. 15% vastanutest vajaksid enda sõnul infot mõnel muul teemal, mida polnud ankeedis variandina loetletud. Täpsustustena mainiti kõige sagedamini sporti (2 vastanut) ja teavet sõiduõiguste saamise kohta (2 vastanut).

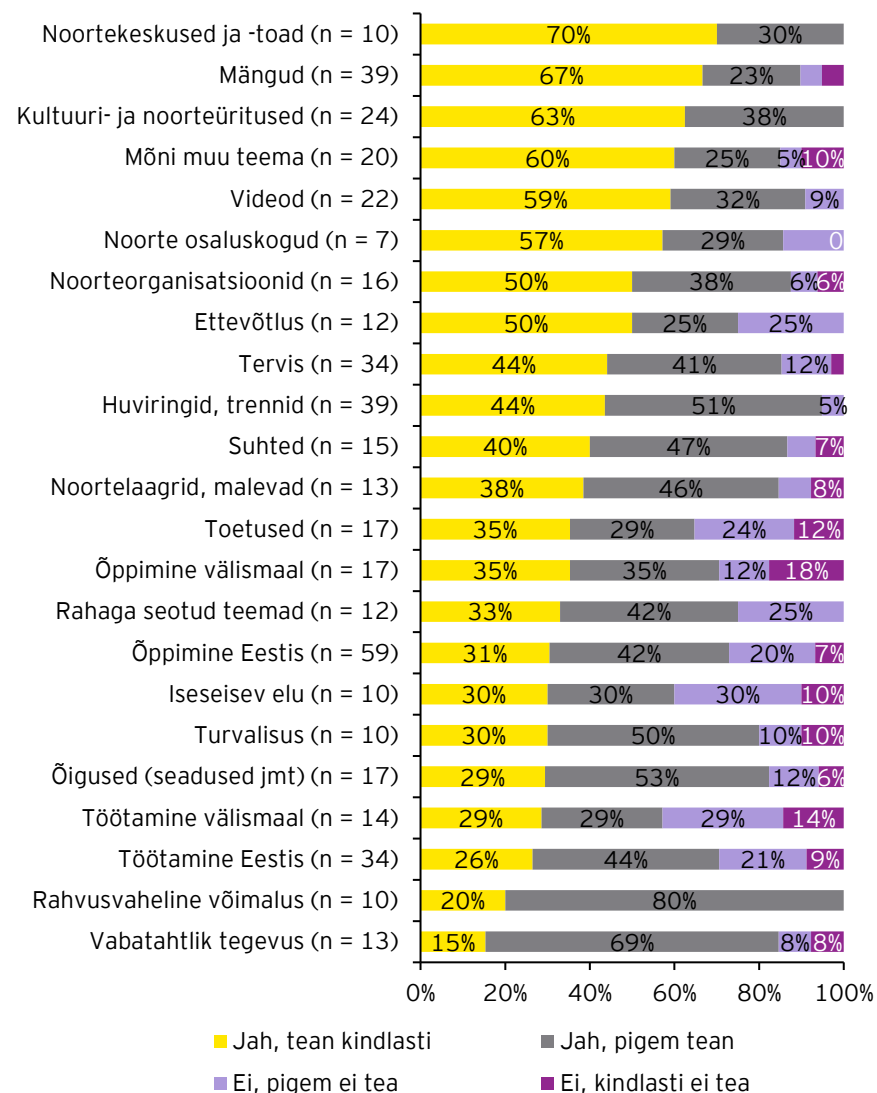
Joonis 2. Teemavaldkonnad, mille kohta vajavad infot 12-26-aastased noored, kes pole viimase aasta jooksul ise üldse infot otsinud (n = 131)

Iga mainitud teemavaldkonna puhul küsiti ka noortelt, kas nad teavad, kust on võimalik antud valdkonna kohta infot leida. Üldiselt on noored oma infootsimise oskuses enesekindlad. Analüüsidest tulemusi teemade üleselt ilmneb, et keskmiselt 42% vastanutest teab kindlasti, kust infot otsida, ning 40% vastanutest oli arvamusel, et nad pigem teavad (vt joonis 3). Samas peaaegu viiendik vastanutest (pigem) ei tea, kust nad endale vajalikel teemadel infot leida.

Joonis 3. 12-26-aastased noorte, kes pole viimase aasta jooksul ise üldse infot otsinud, vastused küsimusele „Kas Sa tead, kust on võimalik nende teemade kohta infot leida?“ (n = 131). Esitatud on keskmine vastajate osakaal kõikide teemavaldkondade üleselt.

Erinevate teemavaldkondade võrdluses ilmnas, et kõige kindlamad on infot mitteotsinud noored oma info leidmise oskustes teemadel, mis on seotud vaba aja veetmisega. Näiteks noortekeskuste ja noortetubade, (arvuti)mängude, kultuuri- ja noorteürituste, erinevate videote ja noorte

Joonis 4. Infot mitteotsinud 12-26-aastaste noorte hinnang küsimusele „Kas Sa tead, kust on võimalik nende teemade kohta infot leida?“ erinevate teemade lõikes (n = 131)

osaluskogude kohta arvas üle 50% vastanutest, et nad teavad kindlasti, kust infot leida (vt joonis 4).⁵ Seejuures ei leidunud noortekeskuste ja -tubade ning erinevate noorteürituste puhul ühtegi vastajat, kes oleks oma oskustele negatiivse hinnangu pannud (st valinud variandi „Ei, pigem ei tea“ või „Ei, kindlasti ei tea“).

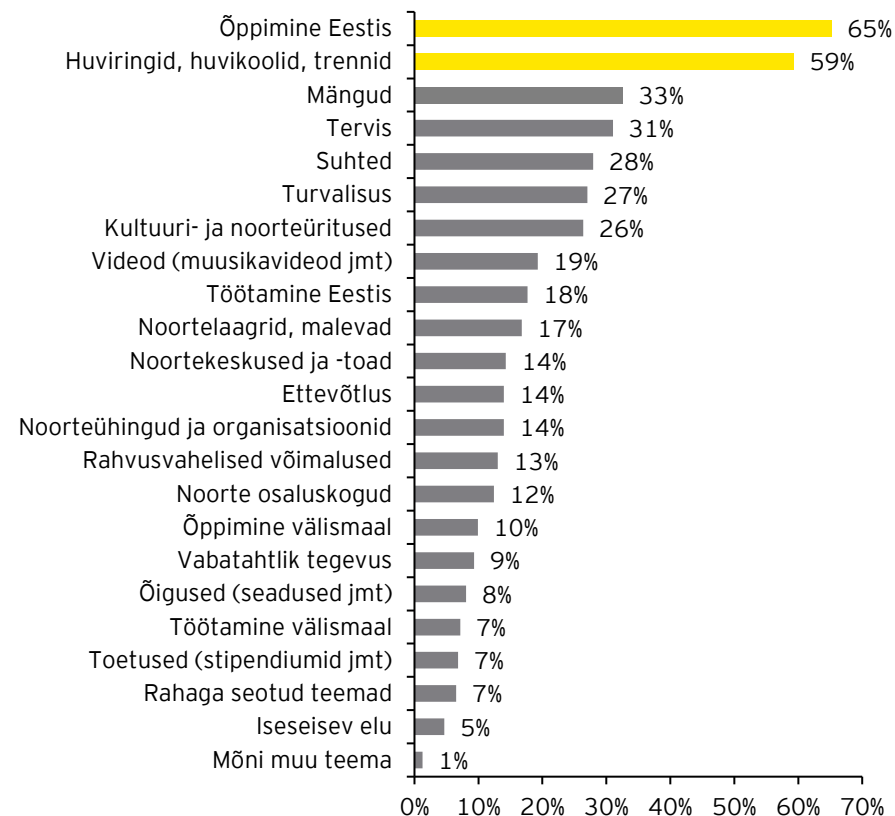
Infot mitteotsinud noored on kõige ebakindlamad oma oskustes leida infot välismaal töötamise, iseseisva elu, toetuste ja välismaal õppimise kohta (vastavalt 43%, 40%, 36% ja 30% vastanutest kas pigem ei tea või kindlasti ei tea, kust nendel teemadel infot otsida). Seejuures oli kõikide teemade võrdluses välismaal õppimise ja töötamise ning toetuste puhul suurim „Ei, kindlasti ei tea“ vastanud noorte osakaal (vastavalt 18%, 14% ja 12% vastanutest). Lisaks väärib mainimist asjaolu, et infot mitteotsinud noorte seas oli suurim infovajadus õppimisvõimaluste kohta Eestis (peaaegu iga teine vastaja märkis antud variandi), kuid 27% noortest (pigem) ei tea, kust on võimalik sel teemal infot leida.

2.4 7-11-aastaste noorte infovajadus

Ankeedi lühendamise ja lihtsustamise eesmärgil küsiti noorema vanusegrupi käest noorteinfo teemavaldkondade kohta üks küsimus: „Milliste teemade kohta vajad Sa praegu kõige enam informatsiooni?“ ja paluti märkida kuni viis kõige olulisemat teemat.

Kõige enam vajavad 7-11-aastased noored endi sõnul infot õppimise ja huviringide/huvikoolide kohta (vastavalt 65% ja 59% vastanutest; n = 322). Umbes kolmandik antud vanusegrupi noortest märkis, et vajavad infot **mängude ja tervise** kohta, ning umbes veerand vastanutest märkisid ära suhete, turvalisuse ja noorteürituste teemad (vt joonis 5).

Ootuspäraselt ei ole antud vanusegrupi noortel veel tekkinud olulist infovajadust iseseisva eluga alustamise teema kohta (vaid 5% vastanutest märkis seda varianti), ega ka raha, toetuste või välismaal töötamise teemadel (nimetatud teemasid märkis vaid 7% vastanutest).

Joonis 5. Teemavaldkonnad, mille kohta vajavad infot 7-11-aastased noored infot (n = 322)

⁵ Vastanute arv erinevate teemavaldkondade lõikes ei ole piisav, et teha statistiliselt usaldusväärseid järeldusi.

2.5 Noorte peamised infoallikad

Veebiküsitluses kaardistati ka infokanaleid, mida noored on kasutanud endale huvipakkuvate teemade kohta info otsimiseks.⁶ Kõige olulisem infoallikas on noorte jaoks **internet**, kuid olulised infovahendajad on ka **perenõuandjad sõbrad** (vt joonis 6). Üheksa noort kümnest on endale vajalikku infot otsinud veebi kaudu. Sõprade ja tuttavate käest on infot küsinud 77% vastanutest ning vanemate või teiste **pereliikmete/sugulaste** poole on info saamiseks pöördunud 63% noortest.

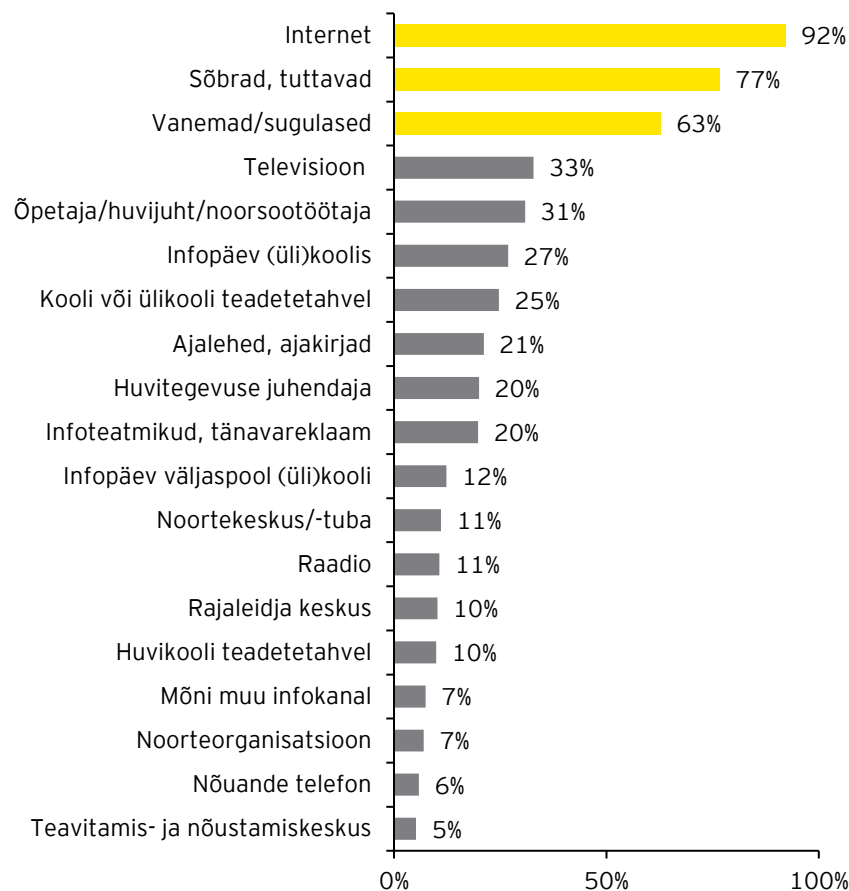
Olulisemad infoallikad

1. Internet
2. Sõbrad, tuttavad
3. Vanemad/ sugulased
4. Televisioon
5. Noortega töötavad spetsialistid

Teised meediakanalid on interneti kõrval oluliselt väiksema tähtsusega. **Televisiooni** vahendusel saab infot ligikaudu kolmandik noorest ning raadio tähtsus on veelgi väiksem (vaid 11% noortest on sealt infot saanud). Trükimeedia (ajalehed, ajakirjad) kaudu saab infot ligikaudu viiendik noortest. Meediakanalite kõrval toimib

infovahendajana ka **koolikeskkond**. Infot jagavad spetsialistid, kuid seda antakse ka infopäevade ning teadetetahvlite vahendusel. Väljaspool kooli toimivate infoallikate (infopäevad väljaspool kooli, tänavareklaam) olulisus on mõnevõrra väiksem.

Eesti kõigis maakondades asuvatest **Rajaleidja keskustest**, kus pakutakse karjääri- ja õppenõustamisteenuseid, on viimase aasta jooksul infot saanud kümnendik noortest. Teavitamis- ja nõustamiskeskused, mis pakuvad noorte- ja karjääriinfo ning nõustamise teenust, on noorteinfo allikaks olnud 5%-le noortest.

Joonis 6. Infokanaliid, mida 7-26-aastased noored on endale huvipakkuvate teemade kohta info otsimiseks viimase aasta jooksul kasutanud (n = 1605)

⁶ Antud küsimuse puhul uuriti 7-26-aastaseid noori.

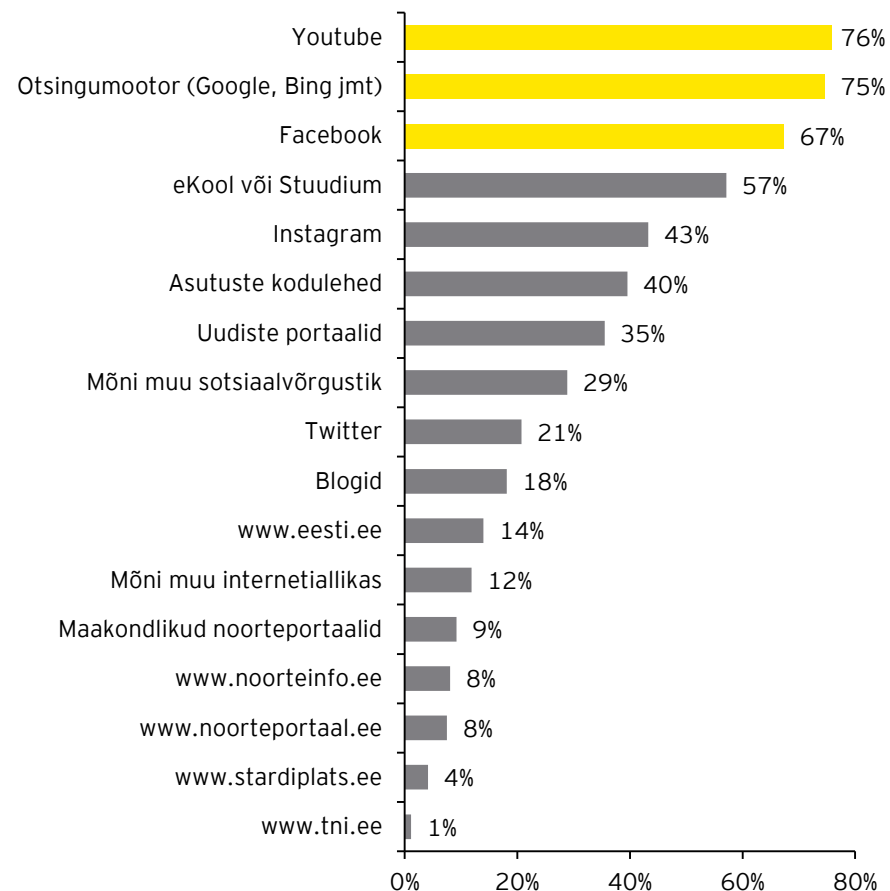
Infokanalite kasutus ei erinenud võrreldes omavahel noori, kes ei õpi ega tööta, nende noortega, kes õpivad ja/või töötavad (vt tulemusi Lisa 1 joonis e).

Internetiallikad

Internetist infot otsinud noortel paluti täpsustada, milliseid **internetiallikaid** nad kasutanud on (vt joonis 7). Tulemustest paistab silma sotsiaalmeedia tähtsus noorteinfo allikana. Kõige levinumad internetiallikad info otsimiseks noorte seas on **Youtube'i** või mõni **otsingumootor**. Neid allikaid märkis infoallikatena kolm neljandikku Internetti kasutanud vastanutest. Kaks kolmandikku vastanutest on info otsimiseks kasutanud **Facebooki** ning veidi üle poolte (57%) elektroonset õppeinfosüsteemi (**eKooli** või **Stuudiumit**).

Noorteinfo portaalid on sotsiaalmeedia kõrval vähem olulised noorteinfo allikad. Järgnevaid portaale on noorteinfo otsimiseks kasutanud vähem kui 10% noortest:

- ▶ Maakondlikud noorteportaalid (näiteks Läänemaa noorteportaal www.noor.laanemaa.ee või Põlvamaa noorteportaal www.polvanoored.ee)
- ▶ Jõgevamaa noorteinfo (www.noorteinfo.ee)
- ▶ www.noorteportaal.ee
- ▶ Stardiplats (www.stardiplats.ee)
- ▶ Tartumaa Noorteinfo (www.tni.ee)

Joonis 7. Internetiallikad, mida 7-26-aastased noored on viimase aasta jooksul info otsimiseks kasutanud (n = 1479). Märkida võis kõik allikad (mitte ainult viis olulisemat).

Infoallikad teemade lõikes

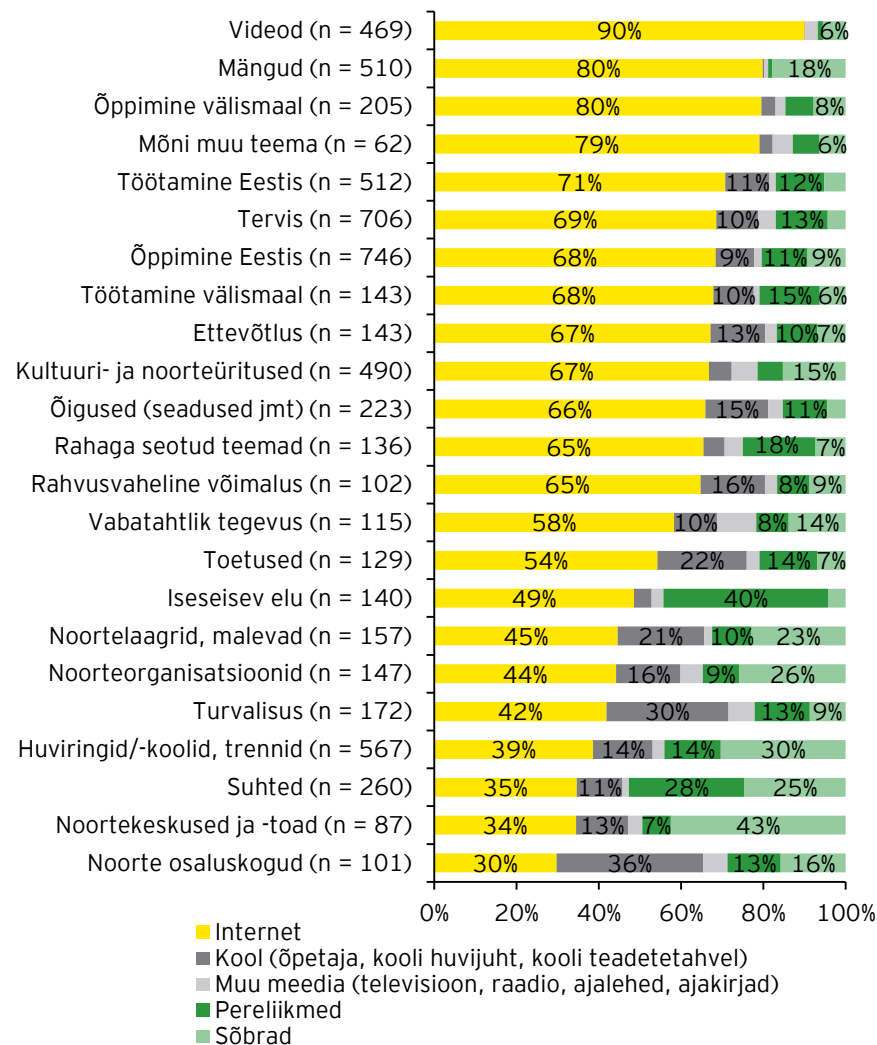
Selleks, et selgitada, millised infokanalid on erinevate teemade puhul olulisemad, paluti 12-26-aastastel noortel iga teema puhul, mille kohta nad on infot otsinud, märkida, kas kõige sagedamini kasutatav infoallikas oli internet, sõbrad, pereliikmed, kool (sh õpetaja, kooli huvijuht, kooli teadetahvel) või muu meedia (televisioon, raadio, ajalehed, ajakirjad).

Ootuspäraselt oli **internet** enamiku teemavaldkondade puhul kõige populaarsem infoallikas (vt joonis 8). Ülekaalukalt oli tegu sagedaimini kasutatud infoallikaga **videote, mängude ja välismaal õppimise** kohta info otsimisel (vastavalt 90%, 80% ja 80% vastanutest).

Internet ei olnud noorte seas populaarseim infoallikas vaid siis, kui otsiti teavet noortekeskuste ja noortetubade või noorte osaluskogude kohta. Esimesel juhul pöörduiti pigem sõprade poole (43% vastanutest märkis selle variandi), samas kui osaluskogude kohta käiva info otsimiseks kasutati eelkõige kooli (st küsiti õpetajatelt, huvijuhilt või saadi info kooli teadetetahvlilt).

Erinevate teemade võrdluses oli **kool** tähtsaimaks infoallikaks noorte osaluskogude (maakondlikud ja linna/valla osaluskogud ja koolide õpilasesindused) kohta info otsimisel. **Pereliikmetele** loodeti info saamiseks eelkõige iseseiva elu teemadel (40% vastanutest) ning **sõprade** poole pöörduiti, kui noortel oli küsimusi noortekeskuste ja -tubade ning huviringide/trennide kohta (vastavalt 43% vastanutest ja 30% vastanutest).

Muule meediale (televisioon, raadio, ajalehed, ajakirjad) noored teabe otsimisel eriti ei toetu.

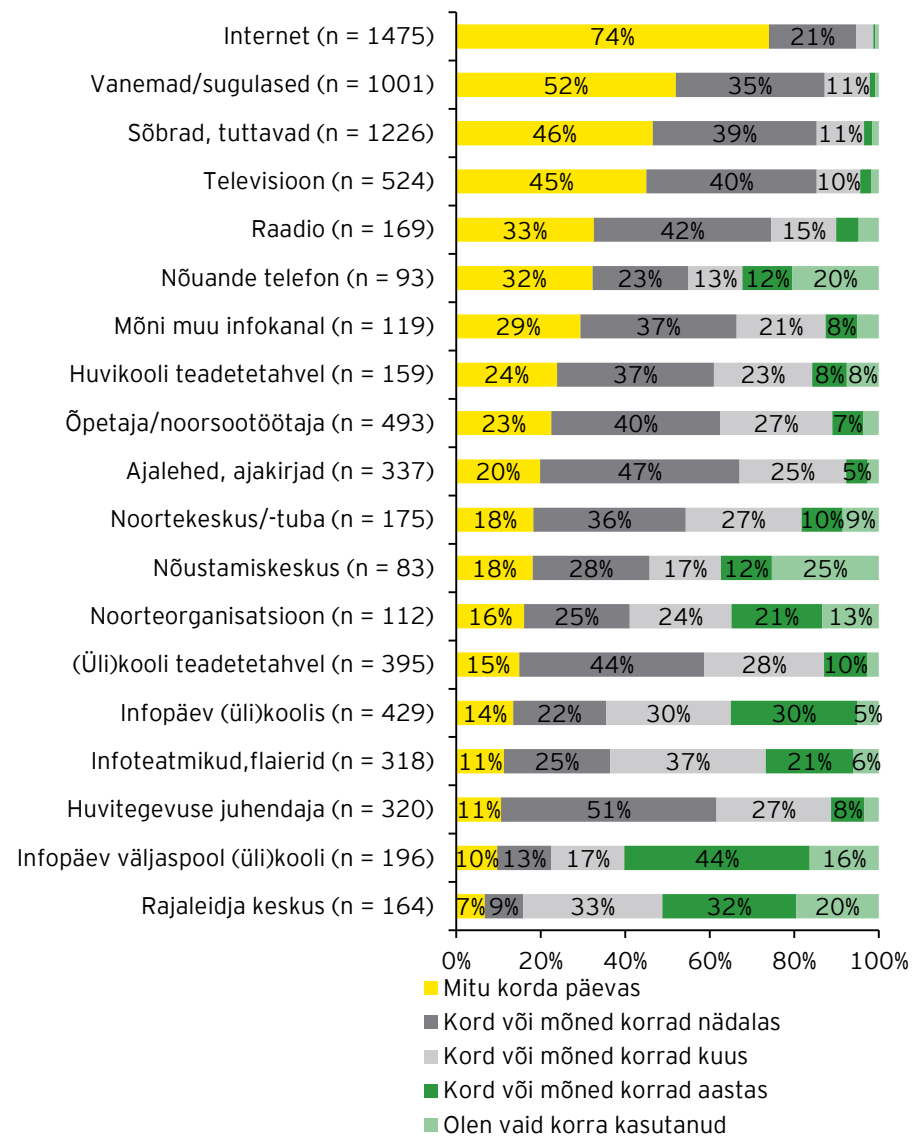
Joonis 8. Kõige sagedaimini kasutatavad infoallikad 12-26-aastaste noorte seas erinevate teemavaldkondade puhul (n = 1472)

2.6 Infoallikate kasutussagedus

Veebiküsitluses kaardistati ka erinevate noorteinfo kanalite kasutussagedus 7-26-aastaste noorte seas.

Ootuspäraselt kasutatakse kõige sagedamini internetiallikaid. 95% vastanutest otsib veebi vahendusel infot vähemalt kord nädalas ning seejuures 74% mitu korda päevas (vt joonis 8). Vanemate või muude pereliikmete/sugulaste poole pöörduvad mitu korda päevas uue info teadaasaamise eesmärgil umbes pooled (52%) vastanutest. Veidi alla poolte küsitlusele vastanutest küsivad infot mitu korda päevas sõpradelt ja tuttavatelt või saavad infot televisiooni vahendusel.

Kõige harvemini külastatakse info saamiseks Rajaleidja keskuseid või käiakse infomessidel ja infopäevadel, mis toimuvad väljaspool kooli või ülikooli (vastavalt 52% ja 60% vastanutest on neid vaid ühe korra või mõned korrad aastas kasutanud). Pigem harva külastatakse ka noorte teavitamis- ja nõustamiskeskuseid, infopäevi koolides või ülikoolides või küsitakse infot noorteorganisatsioonidelt ja -ühingutelt (vastavalt 37%, 35% ja 34% vastanutest on neid kanaleid kasutanud maksimaalselt mõned korrad aastas).

Joonis 9. Erinevate info kanalite kasutussagedus 7-26-aastaste noorte seas

Noorte tänane infotarbimine - teemavaldkonnad

- ▶ 12-26-aastaste noorte olulisim infovajadus:
 - ▶ 51% on otsinud infot **õppimisvõimaluste kohta Eestis**;
 - ▶ 48% on otsinud infot **tervise teemadel** (nt tervislik toitumine, seksuaaltervis, vaimne tervis jmt);
 - ▶ 39% on otsinud infot **huvitegevuse- ja -hariduse kohta**.
- ▶ 7-11-aastaste noorte olulisim infovajadus:
 - ▶ 65% vajab infot **õppimisvõimaluste kohta Eestis**;
 - ▶ 59% vajab infot **huviringide, huvikoolide ja trennide teemal**;
 - ▶ 33% vajab infot **mängude kohta**.
- ▶ **9% noortest ei ole viimase aasta jooksul ise infot otsinud, sest:**
 - ▶ neil ei ole vajadust (32% vastanutest);
 - ▶ nad ei viitsi või neid ei huvita info otsimine (32% vastanutest);
 - ▶ neil ei ole aega (9% vastanutest).
- ▶ **Infot mitteotsinud noored** vajavad kõige enam infot Eestis õppimise, mängude ja huvitegevuse kohta.

* Tõenäoliselt märkisid 7-11-aastased noored antud varianti, sest neil on igapäevaselt vaja üldiselt õppimise teemal infot (nt kodused ülesanded, järgmise päeva tunniplaan jne) ning vähem pöörati tähelepanu sulgudes olevatele märksõnadele (koolitused, koolid, kutsekoolid, ülikoolid jmt), mis ei ole antud vanuses noortele asjakohased.

Noorte tänane infotarbimine - infoallikad

- ▶ Kõige populaarsemad info otsimise allikad on **internet** (92% vastanutest), **sõbrad** (77% vastanutest) ja **pereliikmed** (63% vastanutest).
- ▶ Internetiallikatest on kõige suurem hulk noori kasutanud **Youtube'i, mõnda otsingumootorit** (nt Google) ja **Facebooki**.
- ▶ Vähem otsitakse infot teavitamis- ja nõustamiskeskustest, nõuande telefoniliinidelt ja noorteorganisatsioonidest.

Sihtgruppide vahelised erinevused

- ▶ **Poisid** on otsinud tüdrukutest rohkem infot mängude kohta, **tüdrukud** poistega võrreldes aga kultuuri- ja noorteürituste ning tervise kohta.
- ▶ **Eestikeelsed vastajad** on otsinud venekeelsete vastajatega võrreldes rohkem infot Eestis õppimise ja töötamise, tervise ning noorte- ja kultuuriürituste kohta.
- ▶ **Venekeelsed vastajad** on otsinud eestikeelsete vastajatega võrreldes rohkem infot huvikoolide ja huviringide ning mängude kohta.
- ▶ **Õppivad ja/või töötavad noored** on võrreldes mitteõppivate, mittetöötavate noortega võrreldes rohkem infot otsinud huvitegevuste, mängude ja videote kohta.
- ▶ **Mitteõppivad, mittetöötavad noored** on võrreldes õppivate ja/või töötavate noortega rohkem infot otsinud töövõimaluste kohta Eestis ja välismaal, ettevõtluse ning tervise teemadel.

3. Noorteinfo vastavus noorte vajadustele

Veebiküsitluses käsitleti ka 12-26-aastaste noorte info otsimise protsessi ja kättesaadava teabe vastavust nende vajadustele. Täpsemalt uuriti, kas noored leidsid enda jaoks piisavalt palju informatsiooni, kui keeruline oli vajalikku infot leida ja kas kättesaadav info oli arusaadav. Lisaks kaardistati, kuivõrd ajakriitiline on noorte jaoks erinevatel teemadel info leidmine.

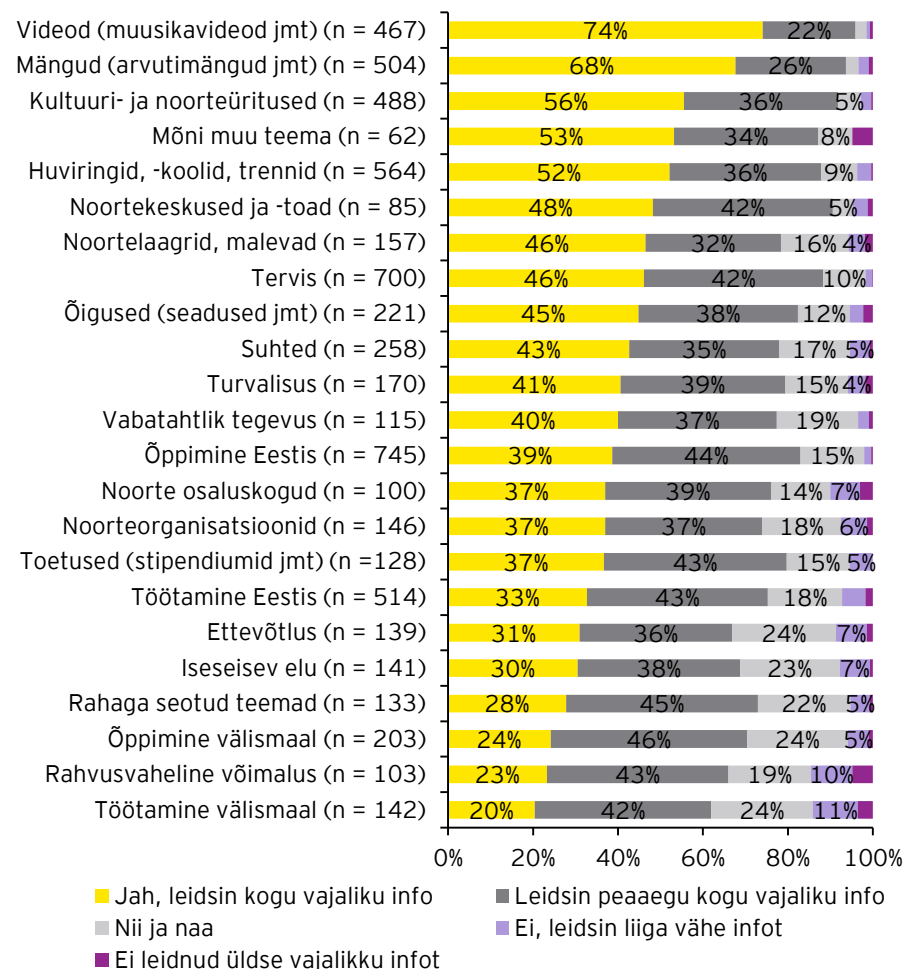
3.1 Olemasoleva info piisavus

Üldjoontes on noorte jaoks saadaval piisavalt palju infot. Kõikide teemavaldkondade puhul leidsid üle poolte infot otsinud noortest enda jaoks (peaaegu) kogu vajaliku info.

Noorte jaoks on kõige paremini kättesaadav vaba aja sisustamisega seotud info. Nimelt leidsid videote ja mängude kohta (peaaegu) kogu vajaliku info vastavalt 96% ja 94% noortest (vt joonis 10). Seejuures valdav enamik neist (vastavalt 74% ja 68%) said kogu vajaliku info kätte. Ka kultuuri- ja noorteürituste (näitused, kontserdid, kino, avalikud üritused jms) ning huvikoolide ja -ringide kohta on info kättesaadav.

Samas on keerulisematel teemadel, nagu töötamine, ettevõtlus, õppimine, rahvusvahelised võimalused ja rahaga seotud teemad, on info kättesaadavus siiski veidi madalam. Näiteks, välismaal töötamise kohta leidis vaid iga viies noor kogu info, mis oli neile endi hinnangul vajalik (näiteks tuleviku planeerimisel otsuste vastuvõtmiseks). Seejuures 14% vastanutest ei leidnud sel teemal infot otsides kas üldse vajalikku infot või leidis liiga vähe. Samamoodi leidis vaid alla veerandi välismaal õppimise ja rahvusvaheliste võimaluste (nt laagrid, Erasmus+ programmid jmt) kohta infot otsinud noortest enda jaoks piisavalt palju teavet. Rahaga, iseseisva elu alustamisega, ettevõtlusega või Eestis töötamisega seotud teemadel on

samuti vajaliku info kättesaadavus veidi problemaatiline - umbes iga kolmas (või vähem) noori leidis neil teemadel enda jaoks kogu vajaliku info.

Joonis 10. 12-26-aastaste noorte hinnang, kas nad leidsid erinevatel teemadel piisavalt palju informatsiooni

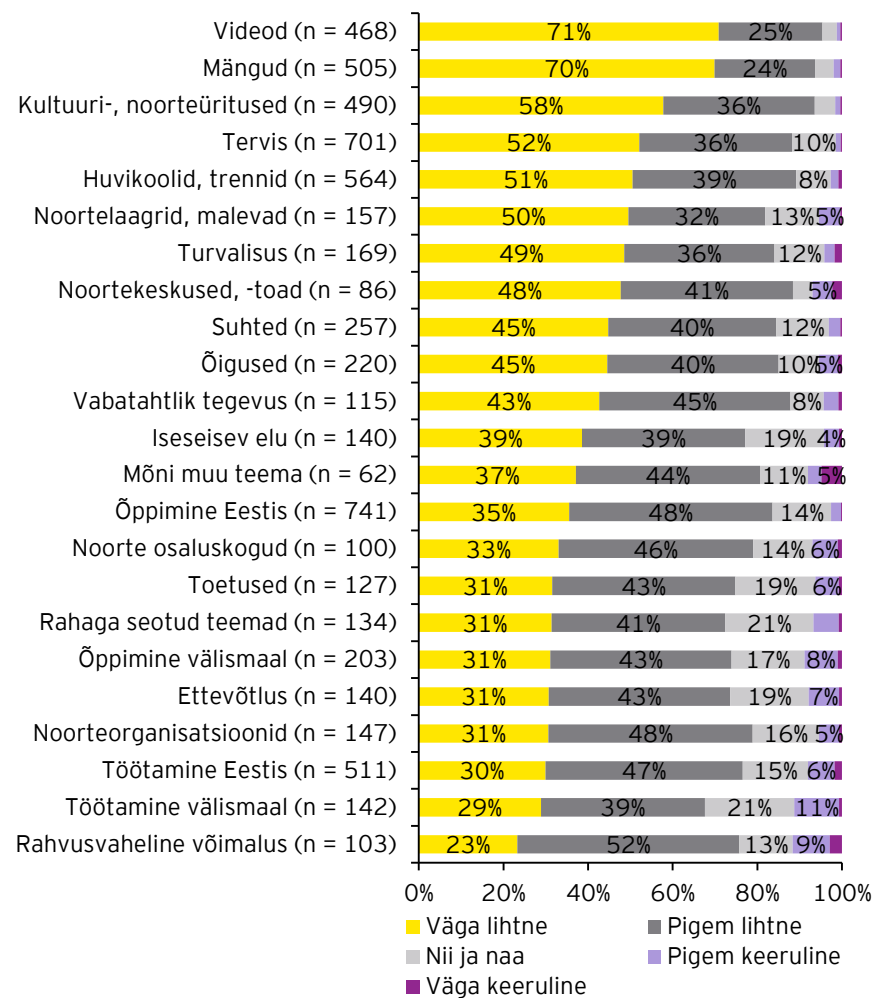
Noortel, kes ei leidnud enda hinnangul piisavalt infot, paluti seda vabas vormis põhjendada. Kõige sagedasemate selgitustena toodi välja asjaolu, et teema kohta ongi ainult puudulik info saadaval, noor ise ei otsinud piisavalt põhjalikult või noorel ei olnud aega (vastavalt 32%, 8% ja 8% vastanutest; n = 236). 7% küsitlusele vastanud noortest lihtsalt ei oska enda arvates piisavalt hästi infot otsida. Väiksem osa noortest leidis, et internetis olemasolev info on segane ja sisaldab vasturääkivusi (4% vastanutest) või ei leitud piisavalt infot, sest olemasolev info ei olnud nende emakeeles (4% vastanutest).

Võrreldes õppivaid ja/või töötavaid noori nendega, kes ei õpi ega tööta, ilmnes, et viimaste jaoks on piisava info leidmine veidi keerukam (vt Lisa joonised f ja g). Nimelt kui õppivate ja/või töötavate noorte puhul oli 84% nende vastustest antud küsimusele kas „jah, leidsin kogu vajaliku info“ või „leidsin peaaegu kogu vajaliku info“, siis mitte õppivate ega töötavate noorte puhul oli vastav näitaja 75% (kogu antud küsimuse vastuste arv õppivate/töötavate noorte puhul = 5658; kõikide vastuste arv mittetöötavate/mitteõppivate noorte puhul = 627).⁷

3.2 Info leidmise keerukus

Ootuspäraselt oli info leidmise keerukus ja info kättesaadavus omavahel tugevalt seotud. Teemadel, mille kohta noored leidsid kogu vajaliku info (vt eelmine joonis 10), oli üldjuhul nende sõnul ka info otsimine lihtsam (vt joonis 11).

Kõikide teemade puhul leidis enamik (vähemalt 68%) vastanutest, et info leidmine oli väga või pigem lihtne.

Joonis 11. 12-26-aastaste noorte hinnang, kui lihtne oli neil erinevatel teemadel infot leida

⁷ Iga teema kohta, mille kohta noor oli infot otsinud (st kuni 5 teemat iga noore kohta), küsiti, kas ta leidis kogu vajaliku info. Kõikidest nendest vastustest selgitati välja, kui suur oli „leidsin (peaaegu) kogu vajaliku info“ vastuste osakaal.

Videote, mängude ning erinevate kultuuri- ja noorteürituste kohta info leidmisega noortel praktiliselt üldse probleeme ei ole - vastavalt 96%, 94% ja 94% noortest märkisid, et nende jaoks on antud teemadel info otsimine väga lihtne või pigem lihtne.

Ka tervise teemal oskavad noored vajalikku teavet otsida - 88% vastanute sõnul oli infot lihtne leida, seejuures iga teise tervise teemal infot otsinud noore hinnangul oli see lausa väga lihtne. Samasse suurusjärku jäävad ka huvikoolide ja -ringide, erinevate laagrite, turvalisuse (sh koolikusamine, *online*-turvalisus jmt) ning noortekeskuste või noortetubade kohta info leidmise lihtsus - kõigi nimetatud teemade puhul hindas umbes 50% vastanutest info leidmist väga lihtsaks.

Nii Eestis kui välismaal töötamise, rahvusvaheliste võimaluste, noorteorganisatsioonide, ettevõtluse, välismaal õppimise, toetuste (stipendiumid, sõidutoetused jmt) ja rahaga seotud teemadel on noorte jaoks info leidmine veidi keerulisem.

Näiteks arvas alla veerandi vastanutest, et rahvusvaheliste võimaluste kohta on väga lihtne infot leida, ning ülejäänud eelnevalt nimetatud teemadel hindas info leidmist väga lihtsaks alla kolmandiku vastanutest.

Samas oli kõikide teemade puhul nende noorte osakaal väga väike, kes arvasid, et info otsimine oli väga keeruline. Keskmiselt leidis iga teema puhul 1% vastanutest, et info leidmine oli nende jaoks väga keeruline.

Info leidmise keerukust põhjendati peamiselt järgnevalt:

- ▶ **Teema kohta on saadaval liiga vähe/puudulik info** (31% vastanutest)
- ▶ **Noor ei oska õigesti infot otsida** (16% vastanutest)
 - ▶ „Sageli ei oska ise vajalikke allikaid kasutada või neid üles leida.“

⁸ Keelebarjääri maininud vastanutest 86% olid eestikeelsed vastajad (üldjuhul oli takistavaks võõrkeeleks inglise keel) ja 14% olid venekeelsed vastajad (kelle puhul oli takistavaks võõrkeeleks eesti keel).

- ▶ „Sest ei tea, mida täpselt kirjutada otsingusse.“
- ▶ **Info on võõrkeeles** (8% vastanutest)⁸
 - ▶ „Eestikeelset materjali pole piisavalt.“
 - ▶ „Teistes keeltes kodulehekülgedest on keerulisem aru saada.“
- ▶ **Infoallikad on ebausaldusväärsed** (7% vastanutest)
 - ▶ „Internet on paksult müüte ja valeinformatsiooni täis.“
 - ▶ „Pigem on palju foorumi tekste, mida ei tahaks täiesti uskuda.“
- ▶ **Väga palju infot on saadaval, mis muudab vajaliku väljafiltreerimise keerukamaks** (6% vastanutest)
 - ▶ „Tuleb läbi töötada palju infot, mis mind ei huvita.“
 - ▶ „Mõnikord on palju ebavajalikku infot.“
- ▶ **Info on keeruliselt sõnastatud** (6% vastanutest)
 - ▶ „Artiklid on kirjutatud juba kogenenumale kasutajaskonnale“
 - ▶ „Allikaid küll leidub, aga selgesõnalisi süsteemi lahti seletavaid allikaid pole.“
- ▶ **Info on paljude erinevate allikate vahel laiali ja killustunud** (5% vastanutest)

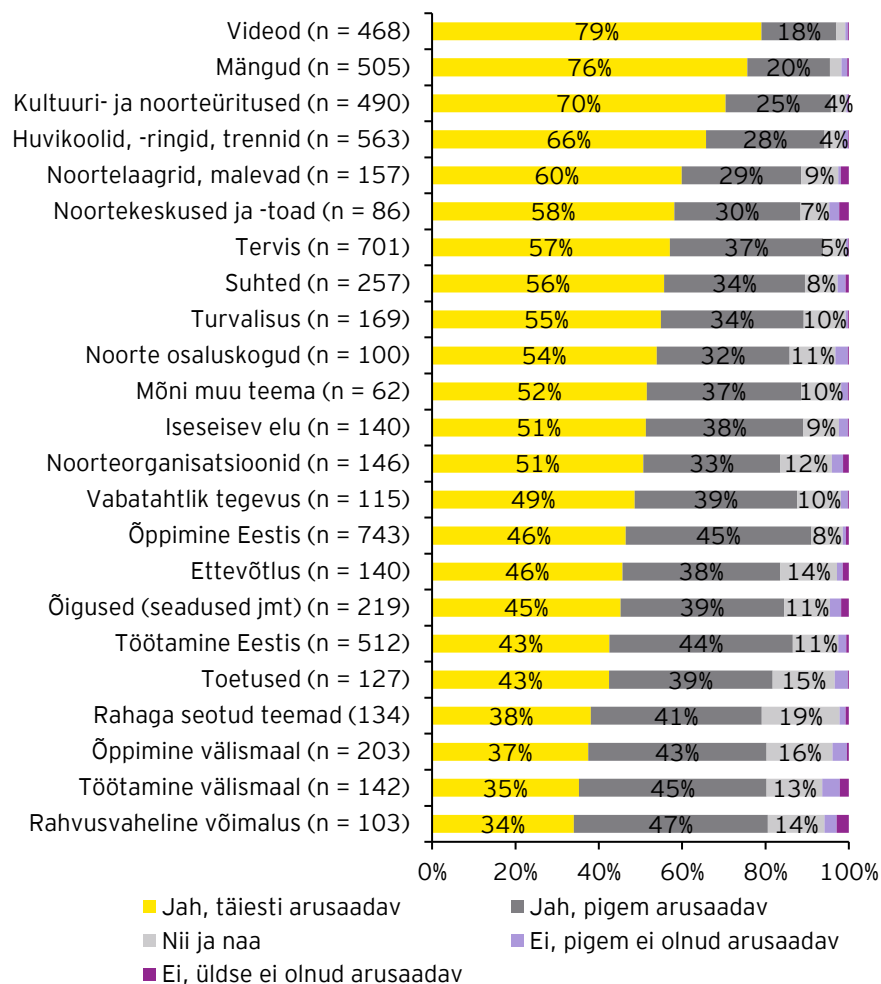
Võrreldes õppivaid ja/või töötavaid noori nendega, kes ei õpi ega tööta, ilmnes, et viimaste jaoks on vajaliku info leidmine veidi lihtsam (vt Lisa 1 joonised h ja i). Nimelt kui õppivate ja/või töötavate noorte puhul oli 86% kõikidest nende vastustest info leidmise keerukuse küsimusele kas „väga lihtne“ või „pigem lihtne“, siis mitte õppivate ega töötavate noorte puhul oli vastav näitaja 79% (kogu antud küsimuse vastuste arv õppivate/töötavate noorte puhul = 5665; kõikide vastuste arv mittetöötavate/mitteõppivate noorte puhul = 617).⁹

3.3 Leitud info arusaadavus

Veebiküsitluses kaardistati noorteinfo vastavust noorte vajadusele ka arusaadavuse seisukohalt. Teisisõnu, kas erinevaid teemavaldkondi puudutav olemasolev info on noorte jaoks lihtsasti mõistetav või mitte.

Kõikide teemavaldkondade puhul oli valdava osa noorte hinnangul info arusaadav. Iga teema kohta ütles vähemalt 79% vastanutest, et leitud info oli pigem või täiesti arusaadav.

Ootuspäraselt on joonisel 12 väljatoodud tulemused sarnased eelmistes alapeatükkides (ptk 3.1 ja 3.2) esitatuga. Objektivselt lihtsamate teemade kohta (videod, mängud, vabaaja üritused, huviringid, laagrid) on noorte hinnangul leitav info paremini arusaadav kui keerulisematel teemadel, nagu töötamine, ettevõtlus ja õpingud. Näiteks, kui videote, mängude ja noorteürituste kohta käiv info oli vähemalt 70% vastanute hinnangul täiesti arusaadav, siis rahvusvaheliste võimaluste, ning välismaal õppimise ja töötamise teema kohta arvas nii umbes kolmandik vastanutest (vt noorte põhjendusi info raskesti mõistetavuse kohta lk 20).

Joonis 12. 12-26-aastaste noorte hinnang, kui arusaadav oli nende jaoks erinevatel teemadel leitud info

⁹ Iga teema kohta, mille kohta noor oli infot otsinud (st kuni 5 teemat iga noore kohta), küsiti, kui lihtne oli tal antud teemal infot leida. Kõikidest nendest vastustest selgitati välja, kui suur oli „väga/pigem lihtne“ vastuste osakaal.

Samas oli kõikide teemade puhul nende noorte osakaal väga väike, kes arvasid, et leitud info pigem ei olnud arusaadav või üldse ei olnud arusaadav (keskmiselt veidi alla 3% vastanutest). Kõige suurem osakaal taolisi noori oli nende seas, kes olid otsinud infot välismaal töötamise ja rahvusvaheliste võimaluste kohta (mõlema teema puhul 6% vastanutest).

Info raskesti mõistetavust põhjendati peamiselt järgmiselt:

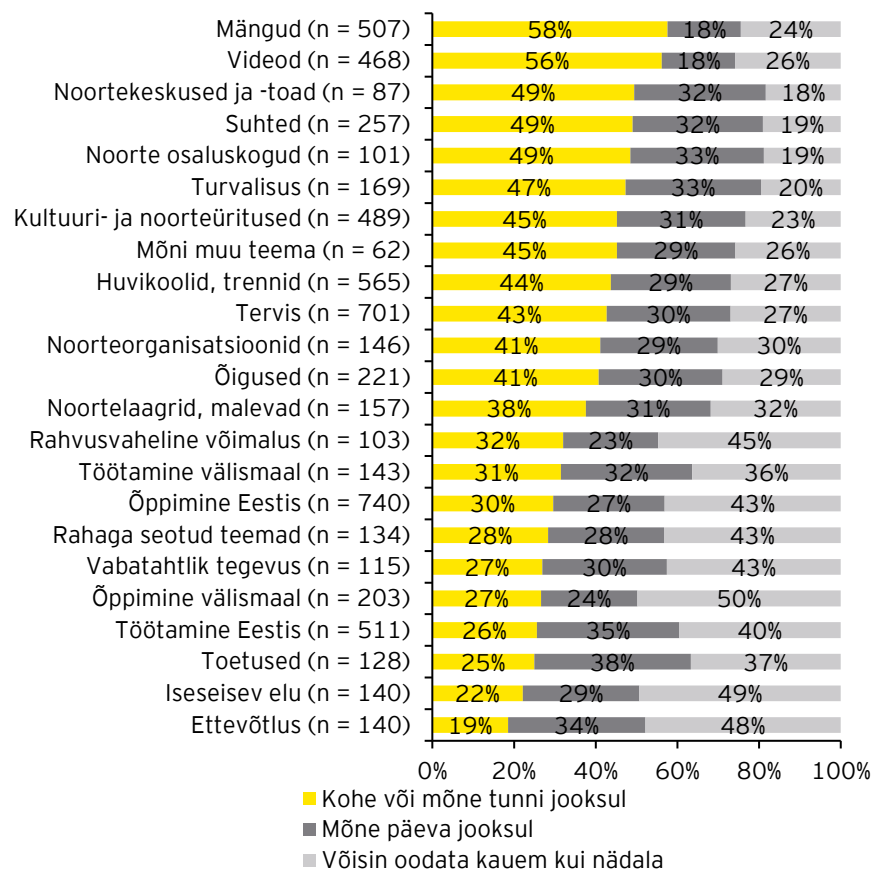
- ▶ **Info on keeruliselt sõnastatud või segaselt kirjutatud** (28% vastanutest)
- ▶ **Info on puudulik** (20% vastanutest)
 - ▶ „See oleks olnud arusaadavam, kui seda oleks rohkem.“
 - ▶ „Asju ei seletatud lahti, informatsiooni oli vähe.“
- ▶ **Info oli esitatud võõrkeeles**, mida info otsida väga hästi ei valda (13% vastanutest)
- ▶ **Info oli vastuoluline** - erinevad allikaid andsid erinevat infot - **või noor kahtles allika usaldusväärsuses** (6% vastanutest)
- ▶ **Tegemist oli üleüldiselt keerulise teemaga** (5% vastanutest)

Võrreldes õppivaid ja/või töötavaid noori nendega, kes ei õpi ega tööta, ilmnes, et viimaste jaoks on leitud info veidi paremini arusaadav (vt Lisa 1 joonised j ja k). Nimelt kui õppivate ja/või töötavate noorte puhul oli 91% kõikidest vastustest info leidmise arusaadavuse küsimusele kas „jah, täiesti arusaadav“ või „jah, pigem arusaadav“, siis mitte õppivate ega töötavate noorte puhul oli vastav näitaja 86% (kogu vastuste hulk õppivate/töötavate noorte puhul = 5662; kogu vastuste hulk mittetöötavate/mitteõppivate noorte puhul = 619).¹⁰

¹⁰ Iga teema kohta, mille kohta noor oli infot otsinud (st kuni 5 teemat iga noore kohta), küsiti, kui arusaadav oli antud teemal leitud info. Kõikidest nendest vastustest selgitati välja, kui suur oli „täiesti/pigem arusaadav“ vastuste osakaal.

3.4 Info leidmise ajaline kriitilisus

Uuringus kaardistati ka, kui kiiresti on noortel erinevate teemade kohta vaja infot leida.

Joonis 13. 12-26-aastaste noorte hinnang, kui kiiresti on neil erinevatel teemadel vaja infot leida

Mängude ja videote kohta info otsimisel eelistab üle poolte küsitlusele vastanud noortest info kätte saada kas kohe või mõne tunni jooksul (vt joonis 13).

Küllaltki ajakriitilised on ka noortekeskuste ja -tubade (nt seal toimuvad sündmused või lahtiolekuajad), suhete ja noorte osaluskoegade kohta käivad küsimused - umbes pooled vastanutest soovivad nendel teemadel infot leida kohe või mõne tunni jooksul

Teemade puhul, kus otsuste tegemine on pikaajaline protsess ja nõuab suurt ettevalmistust - sh näiteks rahvusvaheliste võimaluste (noortelaagrid välismaal, Erasmus+ programmid jms), välismaal õppimise, iseseiseva elu ja ettevõtluse kohta käivate küsimuste puhul - ei ole info teada saamise enamike noorte jaoks ajaliselt nii kriitiline ja nad võivad vajalikku teavet oodata mõned päevad või isegi kauem kui nädal.

3.5 Probleemid info otsimisel

12-26-aastastel noortel paluti ka vabas vormis kirjeldada, kas ja milliseid probleeme on neil ette tulnud info otsimisel. Antud küsimuse vastused kattusid suuresti eelmistes alapeatükkides käsitletuga - ehk probleemid olid seotud info piisavuse, leidmise keerukuse ja info arusaadavusega.

Enam kui pooled vastanutest (62%) leidsid, et neil ei ole probleeme esinenud („Internetist leiab kõik piisava pingutusega üles“), kuigi mõned teemad nõuavad lihtsalt veidi kauem otsimist kui teised (n = 656).

Probleeme kogunud ja neid selgitanud noortest (n = 252) 41% kas **ei leidnud vajalikku infot või oli kättesaadav info nende jaoks puudulik**. 15% vastanutest on kogunud **allika või teabe usaldusväärsusega seotud probleeme** („Kõike infot, mis nende teemade kohta internetis leidub, ei saa usaldada. Väga palju valesid fakte ja halba informatsiooni.“; „Palju erinevaid allikaid ja mõnikord ei teadnud, mida uskuda.“). 8% vastanute puhul on probleemiks olnud **keelebarjäär** - vajalik info on küll olemas, kuid võõrkeeles („Hoolimata infoküllusest on see valdavalt võõrkeelne“).

Seejuures 3% vastanutest leidis lisaks, et võõrkeeles esitatud info ei ole alati ka Eesti noortele asjakohane.

6% noortest mainisid probleemina, et **info on ebaselgelt esitatud** (näiteks on kasutatud akadeemilist keelt või keerulisi termineid) ning sama palju noori arvas, et **internetis on liiga palju infot** („Internetis otsimisel tuleb liiga palju vastuseid“; „Liiga palju ülearust, ebavajalikku infot“, „Pead läbi minema tohutust hulgast infost, sest kõik on internetis laiali. Võiks olla üks veebileht kõige jaoks“).

„Peamine probleem on vajaliku info mitteleidmine, kuigi seda juhtub harva.“

“Liiga palju vastuolulist infot, nii et ei tea enam, mida või keda uskuda.“

„Kõik leiab üles kui on ikka vaja, aga kas see teema on ka sinu võimekuse tasemel lahti seletatud? Selles on küsimus.“

„Kõik infoallikad on segamini.“

„Peamine probleem on olnud aegunud info. Lisaks mõned veebilehed ei tööta enam, kuhu mind info saamiseks suunatud on. Kõik info võiks olla ühes kohas koos, et ei peaks eraldi mitmest kohast otsima.“

Noorteinfo vastavus noorte vajadustele

- ▶ Noorteinfo on üldiselt noortele nende enda hinnangul hästi kättesaadav. Kõikide teemavaldkondade puhul leidis vähemalt 62% vastanutest enda jaoks kogu või peaaegu kogu vajaliku info.
- ▶ Noorteinfo leidmine on üldiselt noorte jaoks lihtne. Kõikide teemavaldkondade puhul leidis vähemalt 68% vastanutest, et info leidmine oli väga või pigem lihtne.
- ▶ Noorteinfo on üldiselt noorte jaoks arusaadav. Kõikide teemavaldkondade puhul leidis vähemalt 79% vastanutest, et leitud info oli pigem või täiesti arusaadav.
- ▶ Kõige paremini kättesaadav, kõige lihtsamini leitav ja kõige arusaadavamalt esitatud on vaba aja sisustamisega seotud info (nt videote, mängude või noorte- ja kultuuriürituste teemal).
- ▶ Info kättesaadavus, leidmise lihtsus ja sisu arusaadavus on veidi halvem töötamise, õppimise, rahvusvaheliste võimaluste ja rahaga seotud teemadel.

Noorteinfo probleemide põhjused noorte enda hinnangul

- ▶ Peamised põhjused, miks leiti ebapiisavalt infot:
 - ▶ Saadaval ongi vaid puudulik info (32% vastanutest)
 - ▶ Noor ei otsinud piisavalt põhjalikult (8% vastanutest)
 - ▶ Noorel ei olnud aega (8% vastanutest)
- ▶ Peamised põhjused, miks infot oli keeruline leida:
 - ▶ Teema kohta on saadaval puudulik info (31% vastanutest)
 - ▶ Noor ei oska enda hinnangul infot õigesti otsida (16% vastanutest)
 - ▶ Info on esitatud võõrkeeles (8% vastanutest)
 - ▶ Info või infoallikas on ebausaldusväärne (7% vastanutest)
- ▶ Peamised põhjused, miks info ei olnud arusaadav:
 - ▶ Info on keeruliselt sõnastatud (28% vastanutest)
 - ▶ Infot on liiga vähe (20% vastanutest)
 - ▶ Info on esitatud võõrkeeles (13% vastanutest)
 - ▶ Info on vastuoluline/allikas ebausaldusväärne (6% vastanutest)
 - ▶ Teema on keeruline (5% vastanutest)

4. Noorte infotarbimise eelistused

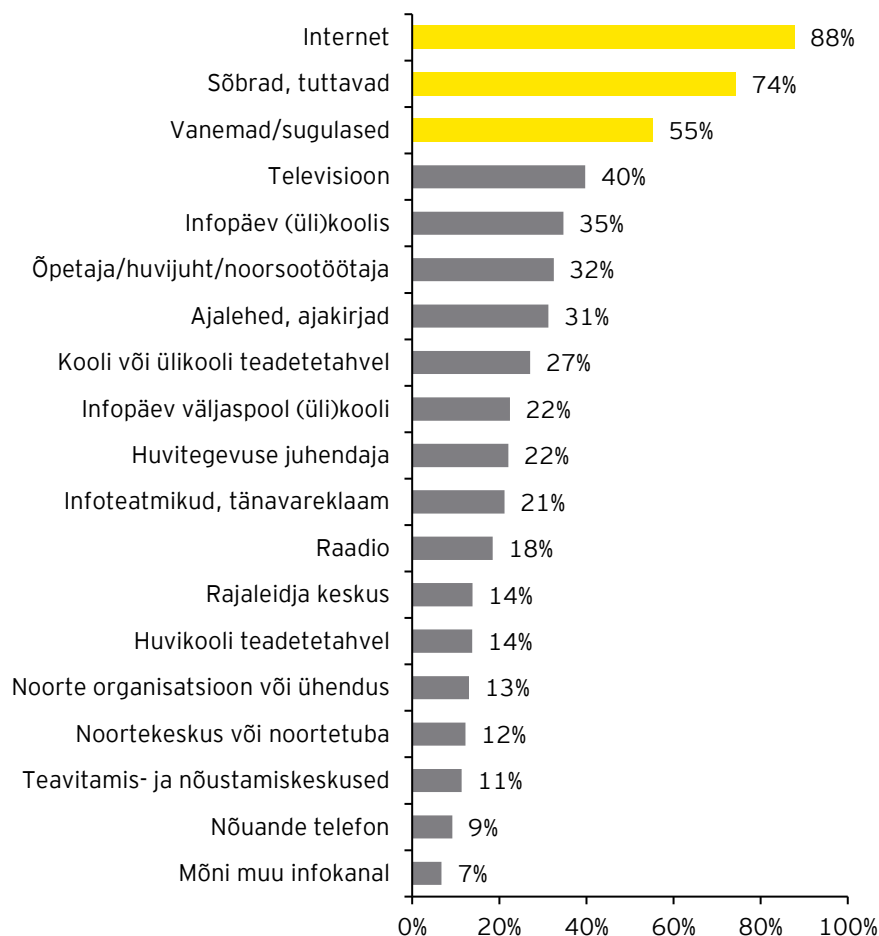
Veebiküsitluses kaardistati ka 12-26-aastaste noorte infokanalite eelistusi, et selgitada, kuidas nad tulevikus infot eelkõige sooviksid saada. Kui eelnevad küsimused kaardistasid hetke tegelikku situatsiooni, siis viimane osa ankeedist oli tulevikku vaatav ja noortele anti võimalus ka vabas vormis uudseid nutikaid noorteinfo lahendusi pakkuda.

Enamik küsitlusele vastanud noortest sooviks info saamiseks kasutada **interneti või sõpru ja tuttavaid** (vastavalt 88% ja 74% vastanutest, vt joonis 14), mis kattub ka hetkel kõige rohkem kasutatavatele allikatega. Umbes pooled vastanutest soovivad infot saada oma **pereliikmetelt või teistelt sugulastelt** ning 40% vastanutest märkis eelistatud kanalina ära ka **televisiooni**. Kõige vähem on noored huvitatud info saamisest nõuandeliini kaudu või noorte teavitamis- ja nõustamiskeskustest (vastavalt 9% ja 11% vastanutest).

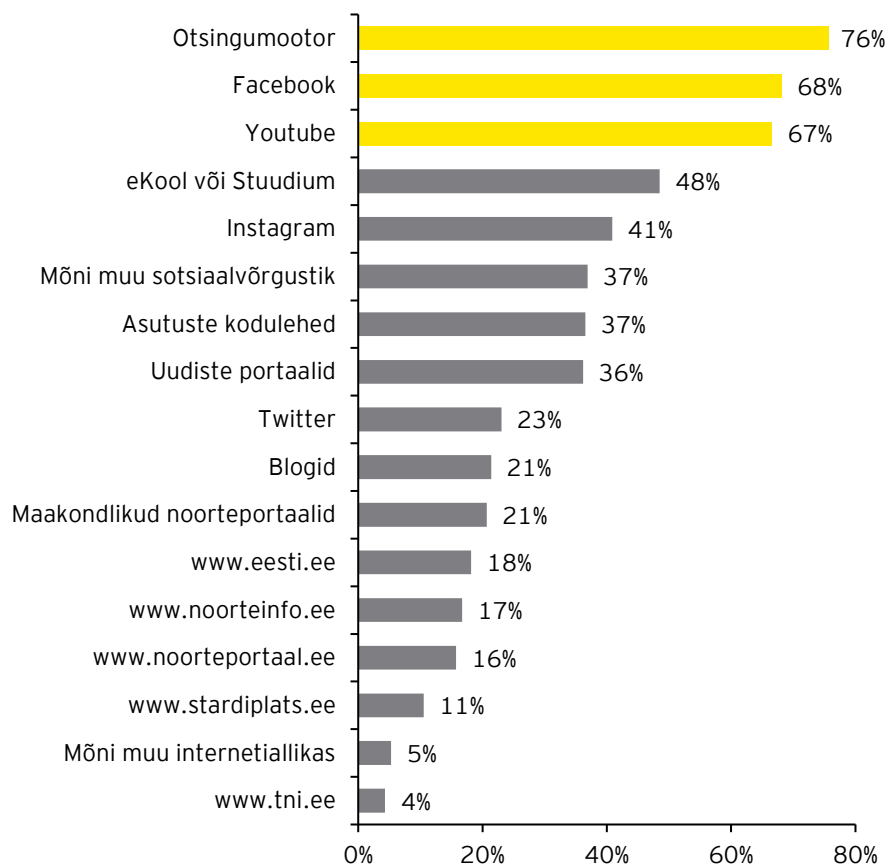
Nendel noortel, kes märkisid eelistatud kanalina interneti, paluti täpsustada, milliseid veebilehti nad sooviksid kasutada (vt joonis 15). Populaarseimaks valikuks oli **otsingumootor** (nt Google, Bing, Neti vms) - kolm neljandikku vastanutest eelistaksid tulevikus Google'it või mõnda muud otsingumootorit info leidmiseks kasutada. Suur osakaal noortest tahaks infot saada ka **Facebooki või Youtube'i** vahendusel - mõlemat veebilahendust märkis veidi alla 70% vastanutest. Küllaltki populaarne oli ka **eKool või Studium** (48% küsitluses osalenud noortest valis selle variandi).

Kõige vähem eelistasid noored info saamist veebilehtedelt www.tni.ee, www.stardiplats.ee ja www.noorteportaal.ee¹¹ või mõnelt muult nimekirjas mitte väljatoodud internetiallikast.

¹¹ www.noorteportaal.ee ei ole enam kasutuselolev veebileht, kuid see lisati veebiküsitluse Tellija soovil.

Joonis 14. 12-26-aastaste noorte eelistatud infokanalid tulevikus huvipakkuvate teemade kohta info saamiseks (n = 1317)

Joonis 15. 12-26-aastaste noorte eelistatud internetiallikad tulevikus info otsimiseks (n = 1155)

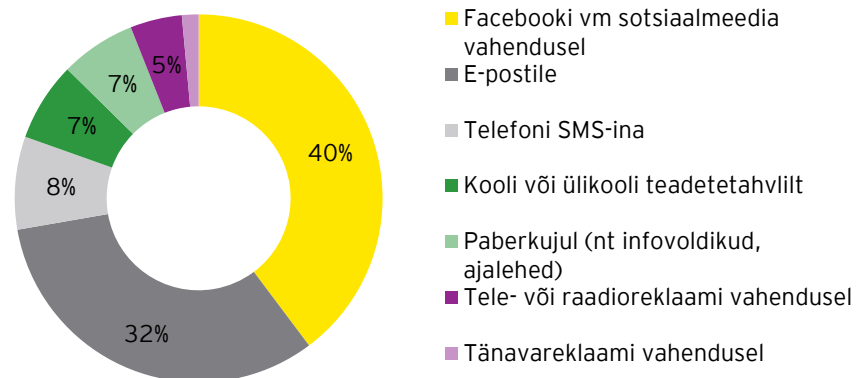
Muudest internetiallikatest mainiti kõige sagedamini veebilehte ВКонтакте¹², aga ka Google'it ja veebilehti Wikipedia/Wikihow (vastavalt 8 vastanut, 4 vastanut ja 3 vastanut).

¹² (<http://vk.com>, peamiselt venekeelse kasutajaskonna seas populaarne sotsiaalmeediavõrgustik)

Noorte infotarbimise eelistusi uuriti ka erinevate infokanalite moodulite kaudu. Ehk teisisõnu kaardistati, millisel viisil (paberkujul, elektrooniliselt vms) noored infot tulevikus eelistaksid saada. Vastamiseks paluti eelisjärjekorda seada järgnevad variandid:

- ▶ Facebooki või muu sotsiaalmeedia vahendusel
- ▶ e-posti kaudu
- ▶ SMS-ina mobiiltelefonisse
- ▶ (Üli)kooli teadetetahvliit
- ▶ Paberkujul (nt infovoldikud, ajalehed, ajakirjad)
- ▶ Tele- või raadioreklaami vahendusel
- ▶ Tänavareklaami vahendusel

Kõige sagedamini märgiti esimese eelistusena antud valikutest Facebooki ja muid sotsiaalmeedia kanaleid (40% vastanutest; vt joonis 16). Umbes kolmandiku vastanute jaoks oli esimene eelistus aga e-postile info saamine.

Joonis 16. 12-26-aastaste noorte kõige enam eelistatud viis endale huvipakkuvate teemade kohta info saamiseks (n = 1298)

Ülejäänud variandid - info saamine SMSi kaudu, haridusasutuse teadetetahvliit, paberkujul näiteks ajalehest või infovoldikust, tele- või raadioreklaami kaudu või tänavareklaami kaudu - olid noorte seas vähem populaarsed.

Nutikad noorteinfo IT-lahendused

Veebiküsitluses paluti 12-26-aastastel noortel ka vabas vormis kirjeldada, kuidas nad tahaksid endale huvipakkuvate teemade kohta infot saada, sealhulgas milliseid nutikaid IT-lahendusi võiks kasutada (n = 537).

6% vastanutest on rahul praeguse olukorraga ja/või ei tahaks rohkem infot saada (nt „Ma ei arva, et oleks vaja uusi lahendusi, praegused on niigi mugavad“, „Olen siiani kõik info kätte saanud ja ei vaja mingeid uusi võimalusi“). 10% noortest ei osanud küsimusele vastata. Ülejäänud vastajate seas olid populaarsemad järgmised valikud:

- ▶ Internet/arvuti - 21% vastanutest
- ▶ Sotsiaalmeedia: Facebook, Instagram, Twitter jms - 19% vastanutest
- ▶ Epost - 19% vastanutest
- ▶ Google - 9% vastanutest
- ▶ Pere, sõbrad, tuttavad - 8% vastanutest
- ▶ SMS - 7% vastanutest

Väiksem osakaal vastanutest (5%) kirjutasid spetsiifiliselt, et sooviksid infot saada erinevate nutiseadmete rakenduste kaudu, paberkujul näiteks voldikute, kirjade või lendlehtedena (5% vastanutest) või ajalehtedest ja ajakirjadest (4% vastanutest). Veel vähem mainiti raadiot, televisiooni, reklaame, teadetetahvleid, eKooli/Stuudiumi ja muid variante.

Uudseid nutikaid IT-lahendusi pakkus 23 noort. Järgnevalt on väljatoodud noorte ettepanekud põhiliste lahenduse kategooriate kaupa:

- ▶ **Eraldi temaatilised veebilehed, mis hõlmavad sarnast informatsiooni** - 11 vastanut

- ▶ „Ühtne portaal kokkulangevate teemade jaoks, näiteks ülikoolid ja nendes astumise informatsioon ühes kohas koos.“
- ▶ „Võiks olla lihtsalt mingid leheküljed, mis on kindlale asjale pühendatud ja mida noored leiaksid Google'i või Facebooki kaudu, kui nad neid vajavad.“
- ▶ „Noortele loodud spetsiaalne veebileht, kuhu kirjutatakse kõik sündmused, mis toimuvad.“

▶ Üks veebileht, mis hõlmab kogu informatsiooni - 8 vastanut

- ▶ „Mingi kindel lehekülg, kus on kõik olemas, mitte sada erinevat lehekülge.“
- ▶ „Ma tahaks näha ühte portaali erineva noortele suunatud teabega ja ilma segaduseta nagu reklaamid, uudiseid ja muud teemad jms.“
- ▶ „Võiks olla selline lehekülg, kus on maakondade järgi ära jaotatud konkreetse maakonna koolitused, koolid, vaba aja veetmise viisid jms, et lihtsalt saaks teha oma valiku, mis parasjagu huvitab ning seejärel saaks ühest kohast kogu info kätte.“

▶ **Personaliseeritud lahendus - 4 vastanut**

- ▶ „Mina tahaksin endale huvitavat infot saada endale ise meeldivaks tehtud veebisaidilt, mis on kohandatud minule huvipakkuvate informatsiooniallikate näitamisega.“
- ▶ „Võiks olla lehekülg, mis hõlmab paljusid erinevaid teemasid ja kus saab teha oma valikud, milliste teemade kohta hakkab tulema info, kasvõi gmailile.“
- ▶ „Võiks olla selline lehekülg, kus on maakondade järgi ära jaotatud konkreetse maakonna koolitused, koolid, vaba aja veetmise viisid jms, et lihtsalt saaks teha oma valiku, mis parasjagu huvitab ning seejärel saaks ühest kohast kogu info kätte.“

▶ **Interaktiivne lahendus - 3 vastanut**

- ▶ „Näiteks oleks üks leht, kus lapsed/noored küsivad küsimusi ja siis vanem, kogenum inimene vastab.“
- ▶ „Näiteks foorum, kus abivajajad saavad nõu küsida ning teemast teadjad oskavad seda anda.“
 - ▶ „Nii, et oleks ka mingi üks veebisait, kust on võimalik kogu vajaliku info kätte saada ja kus samas võiks olla ka mingisugune interaktiivne foorum, kus saaks teistega suhelda.“

Noorte infotarbimise eelistused

- ▶ **Enamik (88%) küsitlusele vastanud noortest sooviks info saamiseks kasutada internetti.** Seejuures, on eelistatud veebilehed:
 - ▶ Otsingumootorid (76% vastanutest)
 - ▶ Facebook (68% vastanutest)
 - ▶ Youtube (67% vastanutest)
- ▶ **Eelistatud infoallikad on ka sõbrad ja tuttavad (74% vastanutest) ning vanemad ja teised pereliikmed (55% vastanutest).**
- ▶ **Kõige vähem eelistatakse** info saamist nõuande telefoniliinidelt ning teavitamis- ja nõustamiskeskustest. Veebilehtedest on vähim eelistatud spetsiaalselt noortele väljatöötatud veebilehed (nt www.tni.ee; www.stardiplats.ee; www.noorteinfo.ee)
- ▶ **Väga uuenduslikke lahendusi noorteinfo levitamiseks noored välja ei pakkunud.** Nutikate lahenduste pakkumisel eelistati eelkõige olemasoleva info paremini organiseeritust. Näiteks pakuti välja, et võiks luua ühe noortele suunatud veebilehe kogu info leidmiseks või mitu erinevat veebilehte erinevate teemavaldkondade kohta info leidmiseks.

Valik noorte mõtteid infolahenduste teemal

- ▶ „Osadel lehekülgedel, kuhu saab registreeruda, on teemadel "follow" link. Kui sinna tuleb uusi tekste/väljaandeid, annavad nad ise meilile märku. See on minu meelest mugav.“
- ▶ „Sooviksin endale vajaliku infot saada kohese tagasiside võimalusega./.../ Põhiline on, et info poleks liiga pealetükkiv (lihtsalt leitav ning kui soovitakse teabega üle kallata, siis piisab teavitamisest, kus midagi asub). IT-lahendused võiksid olla võimalikult paljudel puhkudel toimivad, kelle poolt need tulevad jätab külmaks, kuni seadustega konflikte pole.“
- ▶ „Mingit ülikeerukat lahendust/mõttetut äppi vaja ei ole.“
- ▶ „Võiks olla kindlate teemade järgi jaotatud kodulehtede andmebaasid.“
- ▶ „Arvan, et sotsiaalmeedia on päris hea võimalus info jagamiseks ja sealt on mugav ka infot saada, eriti kui tutvusringkonnas on samade huvidega inimesed.“
- ▶ „Google võiks teha endale õpilase äppi, sealt võiks leida ainult neid lehekülgi, mis oleksid tõesed.“
- ▶ Ma arvan, et praegu on kõik ok. Lihtsalt võiks kõigil lastel näiteks Facebook olla, kus saavad oma klassi grupis infot leida.“

5. Uuringu järeldused ja ettepanekud noorteinfo e-teenuste arendamiseks

5.1 Noorteinfo teemad ja allikad

Uuringu analüüsist selgus, et noori huvitavad teemad on jäänud võrreldes varasemate uuringutega samaks, hõlmates peamiselt õppimisvõimalusi Eestis, huviharidust ja huvitegevust ning tervisega seotud küsimusi. Populaarsed teemad on ka töötamine Eestis (välja arvatud 7-11-aastaste noorte seas) ning arvuti- ja lauamängud. Seejuures ilmnisid näiteks vastajate soo ja ankeedile vastamise keele alusel tulemusi analüüsides teatavad iseärasused (vt täpsemalt ptk 2.2), samas kui maa- ja linnapiirkonna noorte huvid omavahel ühtisid. Oluline on ka välja tuua, et mitteõppivad ja mittetöötavad noored (NEET-noored¹³) on teistest oluliselt enam otsinud infot töövõimaluste kohta nii Eestis kui välismaal ja ettevõtlike teemadel.

Ka peamistes info otsimise kanalites pole toimunud suuremaid muudatusi, noored eelistavad infot otsida peamiselt internetist või pöörduda info saamiseks sõpruskonna või pereliikmete poole. Televisiooni vahendusel saab infot kolmandik noortest ning peaaegu sama oluliseks infoallikaks on ka noortega töötavad spetsialistid (õpetajad, huvijuhid, noorsootöötajad). Vaid 5% küsitlusele vastanud noortest on viimase aasta jooksul infot saanud teavitamis- ja nõustamiskeskustest. Kuigi keskuseid külastanud noored võisid sealt kogu endale vajaliku info kätte saada, võib madalast kasutussagedusest järeldada, et

- (1) teavitamis- ja nõustamiskeskused ei ole noorteinfo laialdase levitamise seisukohalt kuigi mõjusad, kuna nende teenuseid kasutab vaid väike hulk noortest.

Digitaalsetest infokanalitest prevaleerivad endiselt interneti otsingumootorid, Youtube ning sotsiaalvõrgustikud. Kõige harvem kasutavad noored digitaalsetest kanalitest info otsimiseks noorteinfo portaale (stardiplats, noorteportaal, noorteinfo jt). Seega võib järeldada ka, et

- (2) seni loodud maakondlikud ja üleriigilised noorteportaalid ei ole noorteinfo levitamise seisukohalt mõjusad.

5.2 Noorteinfo vastavus noorte vajadustele

Uuringus ilmnis, et noored hindavad enda info otsimise oskuseid pigem tugevaks. 82% küsitlusele vastanud noortest arvasid, et nad teavad kindlasti või pigem teavad, kust neile huvipakkuvate teemade kohta infot otsida. Valdaval osal noortest info tarbimisega ka probleeme ei ole - info on enamjaolt noorte endi hinnangul lihtsalt leitav ja arusaadav ning olemasoleva info hulk on piisav. Kõigi teemavaldkondade arvestuses kokku hindas keskmiselt 79% noortest, et leidis otsitava teemavaldkonna kohta (peaaegu) kogu vajaliku info, leitud info oli täiesti või pigem arusaadav keskmiselt 88% jaoks ning info leidmine oli pigem või väga lihtne keskmiselt 82% jaoks. Seega võib järeldada, et

- (3) juhul, kui noored teavad, millist informatsiooni neil vaja läheb, on enamik enda hinnangul võimelised ka selle leidma ning sellest aru saama.

¹³ Nimetus tuleneb ingliskeelsest terminist „Not in Education, Employment or Training“

Samas tuleb arvestada, et kõikide noori potentsiaalselt huvitavate teemade kohta pole info noortele alati ühtviisi hästi kättesaadav ning mõistetav. Kõige paremini kättesaadav, lihtsamini leitav ja arusaadavamalt esitatud on järgmiste teemade kohta käiv info:

- ▶ videod (muusikavideod jms)
- ▶ mängud (arvutimängud, lauamängud jms)
- ▶ kultuuri- ja noorteüritused

Veidi raskemini kättesaadav, raskemini leitav ja vähem arusaadavalt on esitatud järgmiste teemade kohta käiv info:

- ▶ töötamine Eestis ja välismaal
- ▶ õppimine välismaal
- ▶ rahvusvahelised võimalused
- ▶ rahaga seotud teemad

Seega ilmneb, et

- (4) kui vaba aja sisustamisega seotud teemadel on noored pädevad otsima omale vajalikku infot ning olemasolev teave rahuldab nende vajadusi, siis tuleviku ja iseseisvumise seisukohalt keerulisemate otsuste vastuvõtmiseks vajalik info ei pruugi kõigile noortele alati nii hästi kättesaadav olla.**

Järelkult tuleks noorteinfo edasisel korraldamisel keskenduda esmalt eelkõige töötamise ja õppimise kohta käiva info paremale organiseerimisele ja edastamisele nii, et see oleks kõikidele noortele lihtsasti leitav ja arusaadav. Kui noortel puudub ülevaade olulistel teemadel pakutavast noorteinfost või on info liiga ühekülgne, esineb ka oht, et noored jäävad kinni ühte infovälja.

Noorteinfo probleemide lahendamisel tuleks seejuures arvestada nii noortega, kes ise antud teemade vastu huvi tunnevad, kui ka nendega, kes erinevatel põhjustel ise infot ei ole otsinud. Veebiuuringust selgus, et pea

iga kümnes noor (9% vastanutest) ei ole viimase aasta jooksul üldse infot otsinud, mis paneb nad ebavõrdsesse konkurentsiolukorda teiste noorte ja muude sihtgruppidega. Uuringu tulemused kinnitavad ka, et **noorteinfo pakkumine on valdavalt reaktiivne ning sõltub noorte endi aktiivsusest ja infovajaduste teadvustamisest.** Probleemi tõid selgesti esile intervjuueeritud noorsootöötajad, kelle hinnangul on noorteinfo teenuse oluline tegevus noorte infovajaduste väljaselgitamine ning noortele endile teadvustamine. Seega järeldub, et

- (5) lisaks teadvustatud infovajadustele on noortel ka teadvustamata infovaldkondi, mille kohta noored ise ei oska infot otsida (või ei tea, et see on vajalik), ning taoline info tuleks neile suunatult kättesaadavaks teha.**

Olulise aspektina noorteinfo otsimisel tõid noored välja ka **informatsiooni leidmise ajakriitilisuse**, kus kõigi teemavaldkondade arvestuses kokku soovis 40% noortest saada infot kohe või mõne tunni jooksul. Seda kinnitasid ka tehtud intervjuud, kus noorsootöötajad tõid välja, et kui noored enda infopäringutele kiiret vastust ei saa, loobuvad nad info otsimisest või selle konkreetse infoallika kasutamisest. Siit järeldub, et

- (6) noorteinfo edastamisel ei ole oluline mitte ainult selle sisu, vaid väga olulisel kohal on ka info edastamise viis, mis peaks võimaldama noorel saada oma küsimustele vastused ilma märkimisväärse ajalise kuluta.**

Info saamise kiiruse kõrval on oluline pöörata noorteinfo edastamise puhul tähelepanu ka informatsiooni esitamise viisile (sõnastus). Veebiküsitlusest ilmnes, et info oli noortele raskesti mõistetav peamiselt siis, kui see oli nende jaoks liiga keeruliselt või segaselt sõnastatud. Seega saab järeldada, et

(7) info peab olema esitatud noortele arusaadavas keelekasutuses. Seejuures võib arusaadavuse tõstmiseks info noortepärasemaks „tõlkida“.

Välja toodud järelduste põhjal tuleks pöörata noorteinfo teenuse arendamisel tähelepanu eelkõige info **proaktiivsele esitamisele ning olemasolevast informatsioonist mitmekülgsema üldpildi andmisele**. See vähendaks ebavõrdset konkurentsi olukorras, kus osad noored ei oska või ei soovi mingil põhjusel ise infot otsida. Samuti aitaks see tagada, et info, mille vajadusest noored ise teadlikud pole, jõuaks võimalikult suure osani sihtrühmast.

Lisaks tuleb arvestada reaktiivse info esitamise võimaluste parandamisega, kus tuleb panna rõhku eelkõige **info ajakohasena hoidmisele ning infopäringute kasutajamugavuse ja kiiruse tõstmisele**. Baasinfost üldpildi loomine aitaks parandada noorte ettekujutust olemasolevast temaatilisest noorteinfost ning vältida noorte kinnistumist ühte infovälja.

Eeltoodud probleemide lahendamiseks ning noorteinfo arendamiseks võib välja tuua järgmised võimalikud IKT-lahendused, mis

- ▶ **koondavad hajusa ja killustunud noorteinfo ühte veebiportaali ning annavad tervikliku pildi üleriigilisest noorteinfost ja noortevaldkonnas toimuvast;**
- ▶ **esitavad noortele neile vajaminevat infot proaktiivselt noortele harjumuspäraste internetikanalite kaudu.**

Siiski tuleb arvestada, et IT-lahendused on ainult üks toetav instrument noorteinfo teenuse disainimisel ning tervikliku teenuse pakkumiseks tuleb kombineerida erinevaid noorsootöö lahendusi. Lisaks võivad noorteinfo üldise fooni tõstmiseks ning olemasolevast informatsioonist mitmekülgsema üldpildi andmiseks osutada sobivamaks traditsioonilised noorsootöö meetodid (nt avatud noortekeskused).

¹⁴ <https://www.entk.ee/sites/default/files/veebipohise%20noorteinfo%20pohimotted.pdf>

5.3 Ühtne noorteinfo veebiportaal

Lähtuvalt eelmises peatükis välja toodud järeldustest ei ole seni loodud maakondlikud ja üleriigilised noorteportaalid noorteinfo levitamise seisukohalt mõjusad. Nimelt selgub uuringust, et spetsiaalselt noortele loodud portaalide kasutussagedus on noorte seas madal. Uuringus esitatud küsimusest selle kohta, milliseid internetiallikaid eelistaksid noored tulevikus info otsimiseks kasutada, selgus, et olemasolevad noorteinfo portaalid olid eelistuste järjekorras viimased. Ootuspäraselt olid tulevikus eelistatud infoallikate seas populaarseimad ka juba täna kõige enam kasutatud kanalid - otsingumootorid, Facebook ja Youtube. Samas tegi osa noortest siiski ettepaneku, et noorteinfo edastamiseks võiks olla üks veebileht, mis hõlmaks kas kogu noortele vajalikku teavet, või mitu noorteportaali, mis ühendaksid infot sarnaste teemavaldkondade kohta.

Vajadusele kogu noortele oluline info ühte kohta koguda viidatakse ka varasemates uuringutes, milles tuuakse välja, et noorteinfo on killustunud mitmete kodulehtede ja portaalide vahel ning ei suuda pakkuda noortele terviklikku ülevaadet olemasolevast noorteinfost. Samuti töid noored olemasolevate noorteinfo portaalide puudustena välja, et portaalides esitatud info on kohati vananenud või vastuoluline ning ei vasta noorte vajadustele. Lisaks puudub noorte hinnangul ka ülevaade kogu olemasolevast noorteinfost.

Noorteinfo koondamisel ühtsesse portaali tuleks pöörata üldiste veebipõhise noorteinfo põhimõtete¹⁴ järgimise kõrval tähelepanu ka portaali sisu haldamisele ja ajakohasena hoidmisele. Dupleeriva või vastuolulise informatsiooni vältimiseks soovitame teha koostööd teiste noorteinfot pakkuvate avaliku ja kolmanda sektori portaalide haldajatega ning võimalusel koondada parema ülevaate loomiseks võimalikult palju baasinfot ühte portaali. Samuti tuleks panna eraldi rõhku

teemavaldkondadele, mille kohta käiv info oli noorte hinnangul raskemini kättesaadav, raskemini leitav ja vähem arusaadav, sh

- ▶ töötamine Eestis ja välismaal
- ▶ õppimine välismaal
- ▶ rahvusvahelised võimalused
- ▶ rahaga seotud teemad

Portaalis pakutava info edastamisel tuleks samuti arvestada noorte seas populaarsete infokanalitega, nagu Youtube või Twitter, mille kaudu on võimalik portaalis olevat infot edastada ja reklaamida.

Enne uue ühtse portaali loomist tuleks viia kindlasti läbi ulatuslikum analüüs potentsiaalse kasutussageduse kohta ning panustada piisavalt ressursse veebilehe sisu haldamisele, vältimaks olemasolevate noorteportalide praeguseid probleeme.

Ühtse portaali tugevused

- ▶ Baasinfo on koondatud ühte kohta, mistõttu on noortel lihtsam leida kõik neid huvitavad teemad ühest kohast.
- ▶ Info esitamiseks on võimalik kasutada läbivald sarnast noortepärist esituslaadi.
- ▶ Tänapäevastele veebiportalidele on võimalik lisada erinevaid noorte seas populaarseid infoesituse tehnoloogiaid ja interaktiivseid lahendusi.

Ühtse portaali nõrkused

- ▶ Portaali haldus on ajamahukas.
- ▶ Veebiportaal ei tarvitse osutada noorte hulgas piisavalt atraktiivseks infokanaliks (praegune sarnaste lahenduste kasutussagedus on madal).
- ▶ Noorteinfo valdkondade paljususe tõttu esineb portaalis info ülekülluse oht.

Eelkirjeldatud veebiportaali lahendust tuleks vaadelda ka Haridus- ja Teadusministeeriumi hariduspilve kontseptsiooni kontekstis ning ta võiks olla sellega seotud.

5.4 Noorteinfo proaktiivne esitamine

Info proaktiivsemaks ja mitmekülgsemaks esitamiseks on kriitilise tähtsusega juba olemasolevate andmestike kombineerimine ja analüüs, mis aitaks luua ülevaate noore infotarbimisest ning võimalikest infovajadustest. Selleks tuleks kaardistada erinevates avaliku sektori registrites juba olemasolev informatsioon ja kombineerida seda eraõiguslikes registrites oleva info ning noore enda poolt avaldatud andmete ja metaandmetega. Võimalike suurimate andmeallikadena tuleks käsitleda järgmiseid allikaid:

- ▶ Eesti hariduse infosüsteem
- ▶ E-kool, Studium, muud õppeinfosüsteemid
- ▶ Sotsiaalvõrgustikes olev andmestik
- ▶ Geoandmed

Eesti hariduse infosüsteem

Eesti hariduse infosüsteem (EHIS) on riiklik register, mis koondab õppimisega seotud andmeid. Registrisse kantakse andmed õppeasutuste, õpilaste, õpetajate/õppejõudude, lõpudokumentide, õpikute ja õppekavade kohta. Õpilased ja üliõpilased saavad süsteemist vaadata enda õppimisega seotud andmeid, lõpetatud ja pooleliolevaid õpinguid ning riigieksamite tulemusi. Samuti koondab EHIS õppijatele õppeasutusi ja õppekavasid puudutava informatsiooni, sealhulgas asukohad, tasemed, koolitusload ja kontaktid. Õpilastele on kättesaadav ka krediidasutuste õppelaenuõiguslikkusega seotud andmed ning sotsiaaltoetuste saamist puudutav informatsioon. Seda infot saaks kasutada noorte õppimist ja huvisid puudutavate andmete analüüsimiseks ning konkreetse noore profiiliga sobivate õppekavade ja koolide väljapakkumiseks.

Õppeinfosüsteemid (e-kool, Studium, kõrgkoolide õppeinfosüsteemid)

Õppeinfosüsteemid sisaldavad andmeid noore hariduse ja õppimise kohta ning ühendavad kõiki õppetööga seotud osapooli. Üldhariduskoolide puhul on süsteemi tähtsaimaks osaks klassipäevik, kuhu õpetajad sisestavad õpilaste hindeid, puudumisi, hilinemisi, märkusi, kontrolltööde aegasid, tundide sisu kirjeldusi ning koduseid ülesandeid. Samuti võimaldab süsteem hallata tunniplaane, tunnistusi ning osaleda foorumites. Suurimad Eestis kasutatavad õppeinfokeskkonnad on e-kool üle 200 000 aktiivse kasutajaga ning Studium, millega on liitunud ligi 100 haridusasutust üle Eesti. Eraõiguslike õppeinfosüsteemide puhul tuleb arvestada võimalike alusandmete kättesaadavuse probleemidega.

Kõrgkoolide õppeinfosüsteemides hallatakse üliõpilaste andmeid, mis võimaldavad õppijal kasutada akadeemilist kalendrit, lugeda ja saata teateid, vaadata õppekavade ja õppeainete andmeid ning tunniplaane. Lisaks saavad üliõpilased hallata oma registreeringuid õppeainetele ja eksamitele, vaadata oma õppetöö tulemusi ja keskmisi hindeid, registreeruda koolitustele ja täiendusõppeprogrammidesse, esitada erinevaid avaldusi näiteks õppetoetuste või akadeemilise puhkuse taotlemiseks.

Selliste andmete põhjal on võimalik analüüsida ja ennustada õppijate infovajadusi, näiteks võiksid üheks analüüsi aluseks olla õppija hinded. Võib eeldada, et heade hinnetega õppijad vajavad infot olümpiaadide ja ainevõistluste kohta ning kesiste hinnetega õpilased huvituvad järelaitamistundidest või eraõpetajate kontaktidest. Hinnete põhjal on võimalik järeldada, millises valdkonnas on üldhariduskooli õpilane tugevam (näiteks reaalsed või keeled) ning varustada teda infoga vastavatest edasiõppimis- või töötamisvõimalustest. Üliõpilaste hindeid analüüsid saaks ennetada väljalangevust, varustades kesiste hinnetega õppijaid informatsiooniga erialavahetuse või teiste kõrgkoolide kohta. Heade hinnetega üliõpilased võivad vajada teavet stipendiumite ja konkursside kohta või olla huvitatud kõrvalerialadest.

Vastavalt üliõpilase õppetasemele, kursusele või erialale vajab õppur infot edasiõppimise, töö- ja praktikavõimaluste kohta.

Analüüsida saab ka koolide asukohti ning õppijate elukohti. Üldhariduskoolide õpilased vajavad informatsiooni ümbruskonnas tegutsevate noortekeskuste ja huviringide kohta ning üliõpilasi võivad huvitada vastavates piirkondades toimuvad loengud ja koolitused ning tegutsevad tudengiorganisatsioonid, sportimise ja vaba aja veetmise võimalused või tööpakkumised.

Sotsiaalvõrgustikes noorte enda poolt avaldatud andmed

Enamik noori kasutavad aktiivselt sotsiaalvõrgustikke. Eesti keelt kõnelevate noorte seas on populaarseimaks sotsiaalmeedia kanaliks Facebook, venekeelse kogukonna seas on levinud VK (algupäraselt VKontakte). Lisaks kasutavad noored aktiivselt Youtube'i ja Instagrami.

Noorte sotsiaalmeedia profiil annab hea ülevaate nende huvidest ja tegevustest. Analüüsid noorte sotsiaalmeedia profiile on võimalik kindlaks teha

- ▶ keda või mida noored jälgivad (kuulsused, muusika, filmid, mängud, sport);
- ▶ millistesse gruppidesse kuuluvad;
- ▶ millistel üritustel osalevad (nii meelelahutuslikel kui hariduslikel, nagu koolitused);
- ▶ kes on nende sõbrad.

Kuna pea igal asutusel, huviringil ja noortekeskusel on oma sotsiaalmeedia profiil, on võimalik analüüsida, millised neist noortele huvi pakuvad ning millise infoga noored end sotsiaalmeedia vahendusel kursis hoiavad.

Geoandmed, positsioneerimine

Informatsioon, mis võib noorele huvi pakkuda, sõltub oluliselt piirkonnast (st maakonnast või asulast), kus noor elab või õpib. Et varustada noori teabega nende kodu või kooli läheduses tegutsevatest huviringidest,

noortekeskustest ja üritustest, on vaja seostada iga noorega üks või mitu piirkonda.

Sellise info kogumise üheks võimaluseks on noorte mobiiltelefoni positsioneerimine ehk asukoha kindlaksmääramine. Asukohaandmete kasutamine võimaldaks teha suhteliselt täpselt kindlaks, millistes piirkondades ja millal noor liigub, samas tuleb aga arvestada, et positsioneerimise täpsus sõltub tugijaamade lähedusest ning maapiirkondades võib positsioneerimine olla ebatäpsem. Lisaks eeldab teenuse kasutamine, et seade oleks ühendatud mobiilivõrgu või internetiga ning positsioneerimisandmete analüüsimiseks on saadud luba mobiilside operaatorilt ja mobiiltelefoni kasutajalt.

Olemasolevad tehnoloogiad - Google Now

Erinevates valdkondades on inimeste infovajaduste kaardistamiseks, analüüsimiseks ning sellele vastamiseks kasutusel erinevad tehnoloogilised vahendid. Interneti ja nutilahenduste kasutuselevõtu on tinginud eelkõige teadvustamata infovajaduse kasv, mis iseloomustab ka noorteinfo proaktiivsema edastamise vajadust.

Google Now on internetiteenus, mis ennustab kasutajate infovajadusi ning pakub seda proaktiivselt kasutajatele. Eelkõige on teenus mõeldud nutitelefonidele ja tahvelarvutitele, mida kasutavad aktiivselt enamik noori. Google Now kohaneb personaalselt iga kasutaja huvidega, jälgides kasutaja internetikasutust, otsinguid ning muid korduvaid tegevusi. Selle informatsiooni põhjal loob Google Now igale kasutajale profiili, mille alusel pakub kasutajatele informatsiooni, mis on seotud tema tegevuste, asukoha graafiku ja muu seesugusega ning võib seega kasutajale huvi pakkuda.

Google Now töö põhineb tehisnärvivõrkude tehnoloogial, mis võimaldab ennustada andmete väärtusi nende eelnevate väärtuste põhjal. Tehisnärvivõrkude sisendiks on andmete väärtused eelnevatel ajahetkedel, mille põhjal viiakse närvivõrkude sisemistes kihtides läbi andmete töötlemine ning tulevaste väärtuste ennustamine. Tulemuste võimalikult

täpseks ennustamiseks toimub andmete töötlemine korduvalt, mitmetes närvivõrkude kihtides.

Sisendina kasutab Google Now kasutajate poolt interneti otsingumootorites tehtud otsinguid ning kasutaja e-kirju ja asukohainfot. E-kirjade põhjal teavitatakse kasutajat teda eesootavatest üritustest ja reserveeringutest (näiteks tuletatakse meelde saabuvat lennuaega). Asukohainfo põhjal pakutakse kasutajale välja ümbruskonnas toimuvaid üritusi. Lisaks saab kasutaja täiustada teenuse paremaks toimimiseks oma profiili, sisestades sinna oma huvid, elukoha ja muud eelistused.

Google Now taoline lahendus on hea võimalus varustada noori neid puudutava teabega juba enne, kui nad jõuavad ise infot otsida. See vähendaks noorte jaoks info otsimisega seotud raskusi ning toimetaks info nendeni kiireimal võimalikul viisil. Veebiküsitlusest selgus, et nii mõnelgi teemal (mängud, videod, noortekeskused ja -toad, suhted, noorte osaluskoogu) soovivad umbes pooled vastanutest infot leida kohe või mõne tunni jooksul. Küsitlusest selgus ka, et pea iga kümnes noor ei ole viimase aasta jooksul üldse infot otsinud. Google Now taolise lahenduse abil jõuaks info ka nende noorteni, kes mingil põhjusel ise informatsiooni ei otsi.

5.5 Mobiilirakendused

Noorteinfo proaktiivsemaks jagamiseks noortele harjumuspäraste internetikanalite kaudu võib ühe võimalusena kaaluda sellise mobiilirakenduse platvormi loomist, mis võimaldaks kohalikel noorteinfo teenuse sisutootjatel jagada noortele huvipakkuvat infot ning arendada noorte üldist noorteinfo pilti. See aitaks arendada noorte ettekujutust olemasolevast temaatilisest baasinfost. Lisaks võib rakenduse kasutusloogika pakkuda võimalust ennustada ja pakkuda noorele varem tarbitud ning muudest andmeallikatest saadud info põhjal potentsiaalselt talle huvitavaid noorteinfo teemasid.

Rakenduse kasutuselevõtmiseks tuleks disainida pakutavat infovoogu selliselt, et noored tunneksid, et rakendus pakub neile atraktiivset ja käepärast informatsiooni. Samuti tuleks arvestada, et rakenduse funktsionaalsus oleks noortele selge ning rakendus ei pakuks esialgu liiga palju või ebavajalikku informatsiooni. Kui rakenduse poolt pakutav informatsioon on noore jaoks ebavajalik või segase ülesehitusega, võib see saada takistuseks uue lahenduse edasisel kasutamisel.

Jaotises 2.1 välja toodud uuringu tulemustest nähtub, et üheks oluliseks noori huvitavaks teemavaldkonnaks on info huviringide, huvikoolide ja trennide kohta (edaspidi sündmusinfo). Seetõttu oleks üheks võimalikuks lahenduseks mobiilirakenduse loomine, mis edastaks noortele asukohapõhiselt neile lähedal olevate **noortekeskuste, huviringide ja muude noorteürituste kohta sündmusinfot**. Selline informatsioon annaks rakendusele selge noortele huvipakkuva funktsiooni, mille tõttu rakendust kasutama hakata. Sellist mobiilirakendust saaksid kasutada ka noorsootõotajad info hankimiseks ja noortele edastamiseks.

Sellise lahenduse eelduseks on sündmuste ja huviringide kohta käivate andmete koondamine kesksesse süsteemi, mida kohalikud noorteinfo sisutootjad saaksid hallata (sisestada ja uuendada). Seega tuleb panna rõhku kohalike sisutootjate poolt üles laaditud info kvaliteedile ja ajakohasusele. Vananenud või ebakvaliteetne info, mis ei vasta noorte vajadustele võib saada uue lahenduse noorte hulgas kasutuselevõtmisel peamiseks takistuseks.

Sündmusinfo mobiilirakenduse tugevused

- ▶ Selgepiiriline piiratud funktsionaalsus, mida on suhteliselt lihtne noortele turundada.
- ▶ Lihtsam arendada kui keerukamat profileerivat rakendust (vt allpool).

Sündmusinfo mobiilirakendus nõrkused

- ▶ Katab ainult kitsast osa kogu noorteinfost.
- ▶ Sündmuste ja ürituste info pidev uuendamine tähendab sisutootjatele täiendavat ajakulu.

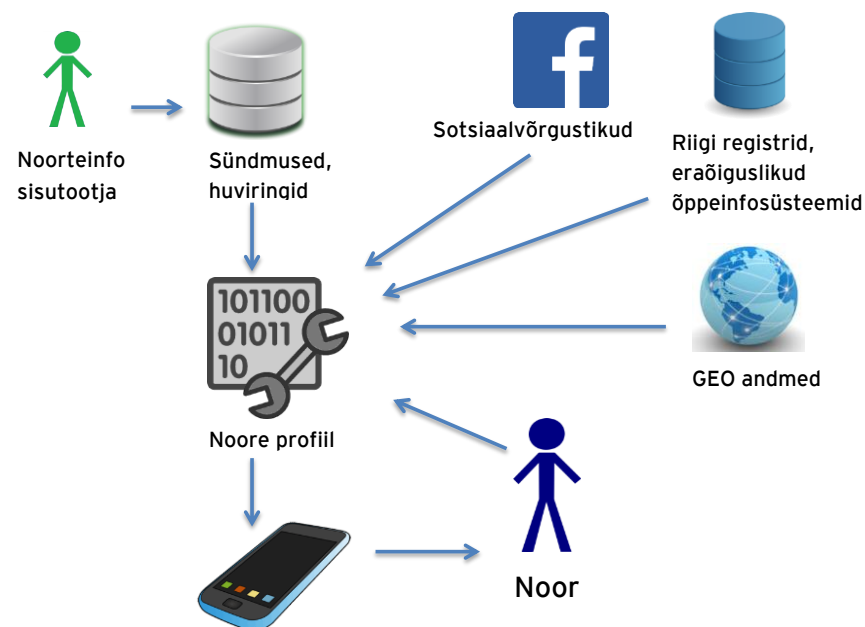
Lisaks lihtsamale sündmusinfo jagamise lahendusele võib edasiste võimalustena kaaluda ka keerukamate **andmeanalüüsi meetodite rakendamist noore profiili koostamiseks. Sellise profiili põhjal oleks võimalik hakata pakkuma noorele sündmuste info kõrval ka tema profiilile vastavat noorteinfot**. Lähtuvalt noorte antud tagasisidest ning muust profiiliinfost on võimalik tehisnärvivõrkude, otsustuspuude või muu tehnoloogia abil ennustada noorele potentsiaalselt huvipakkuvat või vajaminevat informatsiooni. Sellist informatsiooni oleks võimalik pakkuda noorele proaktiivselt ning ennetada seeläbi võimalike murede ja probleemide tekkimist.

Proaktiivse infojagamise lahenduse täpne funktsionaalne ulatus sõltub olulisel määral registrites olevate andmete olemasolust ja võimekusest neid andmeid kasutada. Sama oluline on ka lahendusega jagatava info loomise ja ajakohasena hoidmise korraldamine.

Rakenduse peamised arhitektuurikomponendid

Proaktiivse noorteinfo jagamise lahendus eeldab mitmete arhitektuurikomponentide sidumist terviklikuks süsteemiks. Nendest olulisemad on järgmised:

- ▶ Andmeallikad - lahenduse sisendandmetena on võimalik kasutada infot riigi või eraõiguslikest registritest, noore enda poolt avaldatud andmeid sotsiaalvõrgustikes, noore mobiiltelefoni poolt toodetavaid geoandmeid ning muid noore enda poolt avaldatud andmeid. Andmete põhjal on võimalik koostada noore profiil ning kasutada seda ennustavate mudelite, otsustuspuude jms loomiseks.
- ▶ Noore profiil - noort puudutavate andmete põhjal koostatud kirjeldus, mida analüüsid ja täiendades on võimalik ennustada noorele huvipakkuvat ning talle vajaminevat informatsiooni. Noore profiili täiendamine on pidev automaatne tegevus, mis sõltub noore kohta käivast infost ning tagasisidest, mida noor rakenduse kaudu pakutavale informatsioonile annab. Noore profiili automaatseks täiendamiseks on võimalik kasutada näiteks tehisnärvivõrkude tehnoloogiat.
- ▶ Sündmuste register - andmekogu, kus kohalikud noorteinfo teenuse sisutootjad (sh näiteks noortekeskused) haldavad noortele pakutavat infot.
- ▶ Rakendusele ligipääsemiseks kasutatav tehnoloogiline seade - rakendusele ligipääsemiseks on võimalik kasutada erinevaid tehnoloogilisi platvorme nagu nutitelefon, tahvelarvuti, veebibrauser jne.

Joonis 17. Võimaliku mobiilirakenduse arhitektuur

Profileeriva mobiilirakenduse tugevused

- ▶ Võimalik pakkuda proaktiivselt noore vajaduste spetsiifilist noorteinfot.
- ▶ Profileeriv lahendus ei koorma kasutajat tema jaoks ebaolulise informatsiooniga.

Profileeriva mobiilirakenduse nõrkused

- ▶ Puudub ülevaade olemasolevatest noorte kohta käivatest algandmetest (noorteinfot sisaldavate registrite kaardistamise projektiga on väidetavalt alustatud ja kaardistus peaks valmima aasta jooksul).

- ▶ Noorteinfo valdkonnas puudub varasem kaasaegsete andmeanalüüsi meetodite kasutamise kogemus.
- ▶ Kompleksne lahendus, funktsionaalsus hägusam.
- ▶ Sündmuste ja ürituste andmestikke peab pidevalt uuendama.

Sündmusinfo mobiilirakenduste arenduse maksumus

Mobiilirakendusel põhineva lahenduse maksumus sõltub realiseeritava süsteemi keerukusest (ärioloogikast, mida plaanitakse rakendada), liidestest erinevate andmeallikatega jne. Seniste avaliku sektori rahastatavate mobiilirakenduste maksumused on olnud vahemikus 20 000 - 50 000 €, kuid need on olnud reeglina väga kitsa ühe funktsiooni põhised rakendused. Sellele summale lisanduks sündmusinfo haldamise kesksüsteemi loomine, mille maksumus oleks eeldatavalt kallim (hinnanguliselt 100 000 - 150 000 €). Samuti pole noorteinfo valdkonnas kaasaegseid andmeanalüüsi meetodeid varem rakendatud ning puudub selge ülevaade erinevates registrites noorte kohta kogutavast andmestikust.

Noortele suunatud lihtsama sündmuste infot jagava mobiilirakenduse loomisel tuleb arvestada, et kuigi mobiilirakenduse realiseerimine võib olla suhteliselt lihtne, tuleb välja töötada keskne süsteem sündmuste info regionaalseks haldamiseks, mis võib osutuda juba oluliselt kallimaks.

Väga ligikaudse hinnangu kohaselt võib asukohapõhise noori huvitava sündmusinfo mobiilirakenduse ja seda toetava kesksüsteemi maksumus jääda vahemikku 120 000 - 200 000 €.

Profileeriva mobiilirakenduse arenduse maksumus

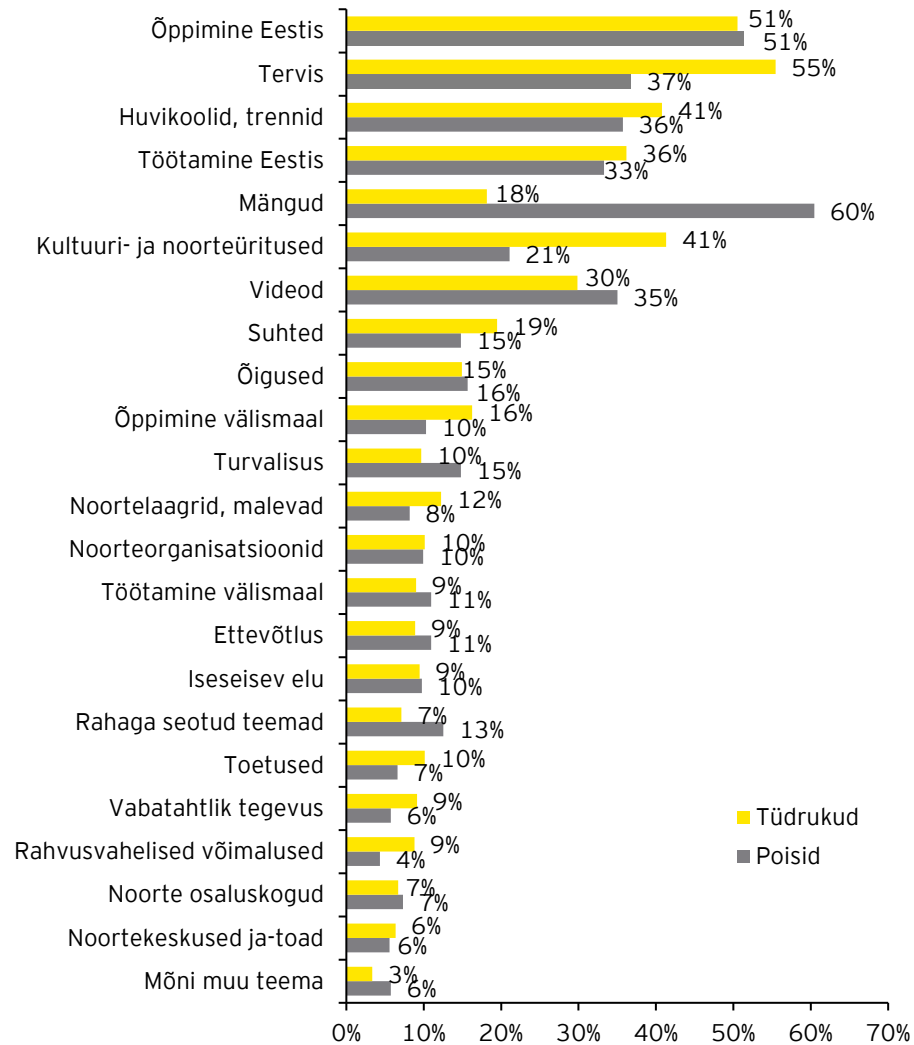
Keerulisema profileerimist kasutava rakenduse loomise maksumus sõltub eelkõige kasutatavatest tehnoloogiatest ning sellest, kui täpseks ennustusmudel seadistada. Keerulisemate tehnoloogiate, nagu tehiskäsitöö, kasutuselevõtmisel tuleks arvestada pika arendus- ja testprotsessiga, mis sõltub oluliselt olemasolevate andmete kvaliteedist ja kättesaadavusest.

Sellise lahenduse loomine ja rahastamine oleks otstarbekas organiseerida keskselt, et tagada ühtne teenus ning vältida kohalikul tasandil sarnase funktsiooniga rakenduste arendamist. Hilisem sisutootmine ja haldus tuleks anda kohalike sisutootjate (nt noortekeskused) kätte, kes omavad parimat ülevaadet kohalike noorte infovajadustest.

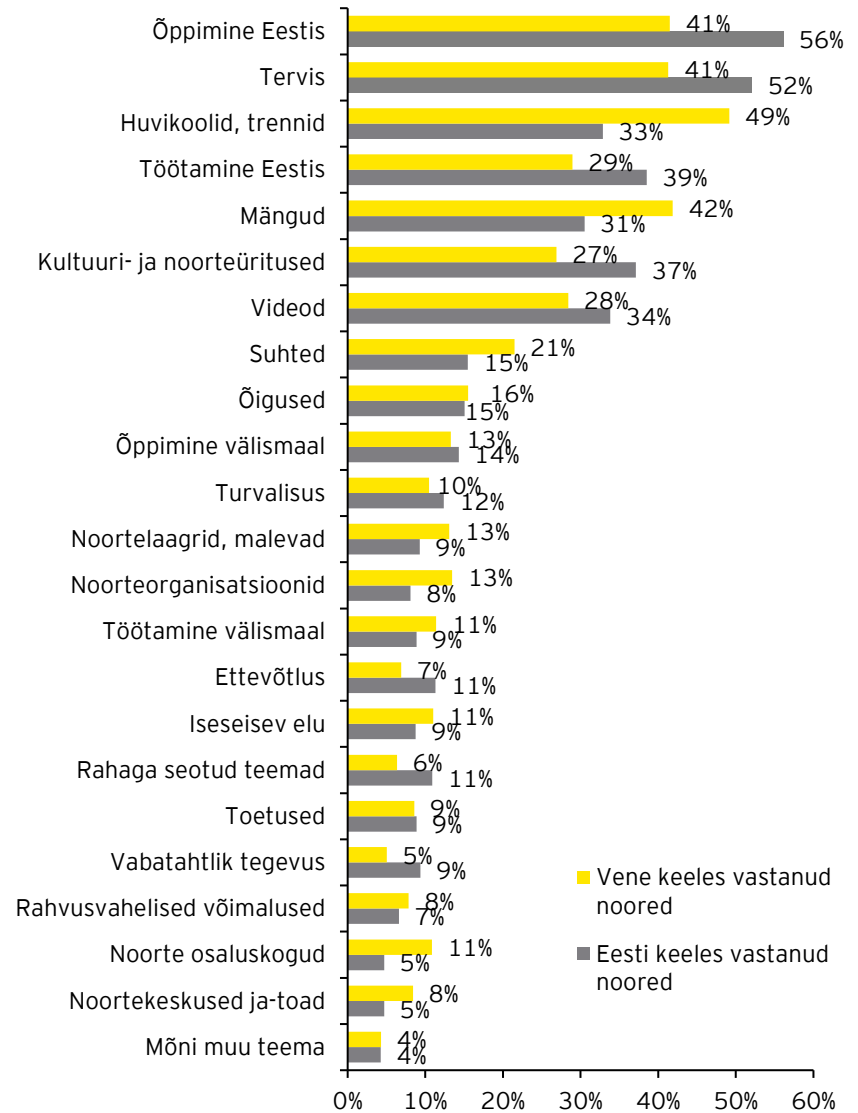
Tabel 2. Võimalikud lahendused

Lahendus	Tugevused	Nõrkused	Arendusmaksumus
Ühtne noorteinfo veebiportaal	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Baasinfo on koondatud ühte kohta, mistõttu on noortel lihtsam leida kõik neid huvitavad teemad ühest kohast. ▶ Info esitamiseks on võimalik kasutada läbivalt sarnast noortepärast esituslaadi. ▶ Tänapäevastele veebiportaalidele on võimalik lisada erinevaid noorte seas populaarseid infoesituse tehnoloogiaid ja interaktiivseid lahendusi. 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Portaali haldus on ajamahukas. ▶ Veebiportaalid ei tarvitse olla noorte hulgas atraktiivne infokanal (praegune sarnaste lahenduste kasutussagedus on madal). ▶ Noorteinfo valdkondade paljususe tõttu esineb portaalis info ülekülluse oht. 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Riigihangete registri andmetel jääb sarnaste portaalide keskmine arendusmaksumus vahemikku 50 000 - 150 000 €. ▶ Süsteemi haldamise hinnanguline kulu on 2500- 7500 € aastas.
Sündmusinfo mobiilirakendus	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Selgepiiriline piiratud funktsionaalsus, mida on suhteliselt lihtne noortele turustada. ▶ Lihtsam arendada kui keerukamat profileerivat rakendust. 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Katab ainult kitsast osa kogu noorteinfost. ▶ Sündmuste ja ürituste info pidev uuendamine toob kaasa töökoormuse tõusu. 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Mobiilirakenduse ja seda toetava kesksüsteemi hinnanguline maksumus jääb vahemikku 120 000 - 200 000 € (mobiilirakenduse komponent 20 000 - 50 000 €; kesksüsteem 100 000 - 150 000 €). ▶ Süsteemi haldamise hinnanguline kulu jääb vahemikku 6000 - 10 000 € aastas.
Profileeriv mobiilirakendus	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Võimalik pakkuda proaktiivselt noore vajaduste spetsiifilist noorteinfot. ▶ Profileeriv lahendus ei koorma kasutajat tema jaoks ebaolulise informatsiooniga. 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Puudub ülevaade olemasolevatest noorte kohta käivatest algandmetest. ▶ Noorteinfo valdkonnas puudub varasem kaasaegsete andmeanalüüsi meetodite kasutamise kogemus. ▶ Puudub varasem sarnase lahenduse arenduse kogemus. ▶ Kompleksne lahendus, funktsionaalsus hägusem. ▶ Sündmuste ja ürituste andmestikke peab pidevalt uuendama. 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Profileeriv funktsionaalsus tõstab oluliselt lahenduse maksumust. ▶ Näiteks sündmusinfo mobiilirakenduse ja kesksüsteemile lihtsama profileeriva loogika lisamine võib tõsta selle maksumust hinnanguliselt 50 000 - 100 000 € võrra.

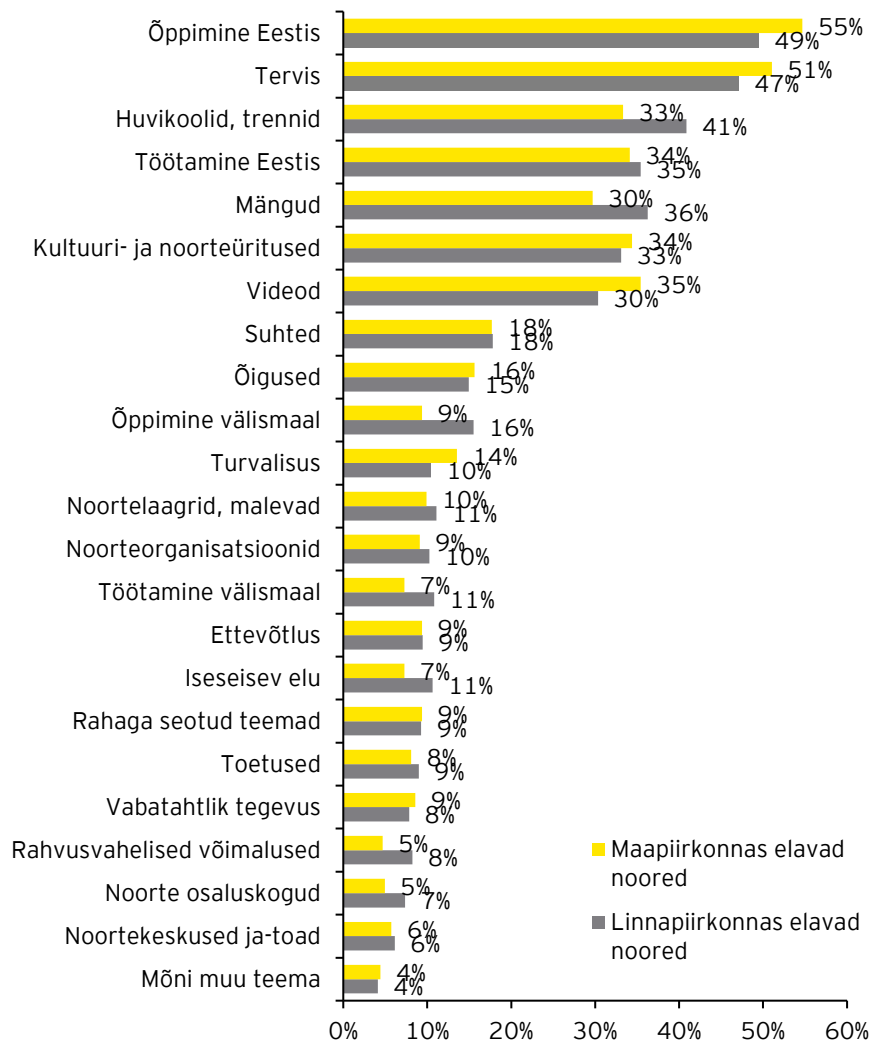
Lisa 1 Lisajoonised

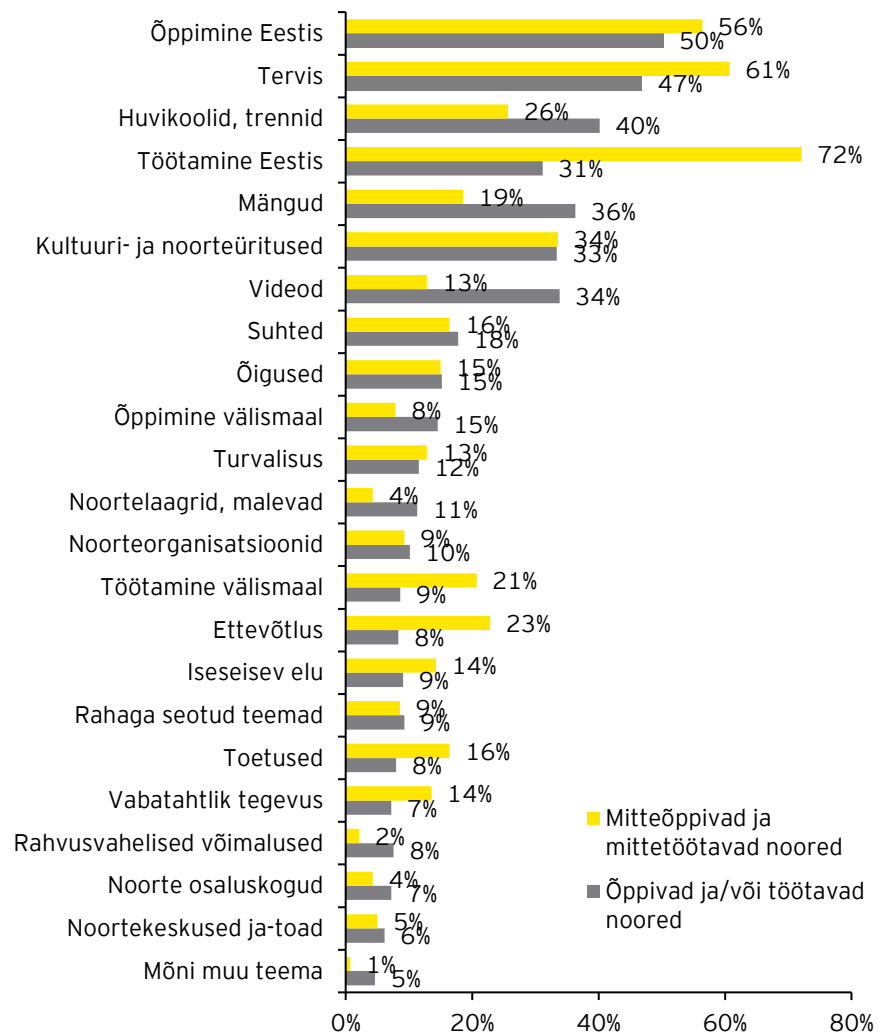
Joonis a. Soolised erinevused teemavaldkondades, mille kohta on 12-26-aastased noored viimase aasta jooksul infot otsinud (poisid n = 574; tüdrukud n = 898)

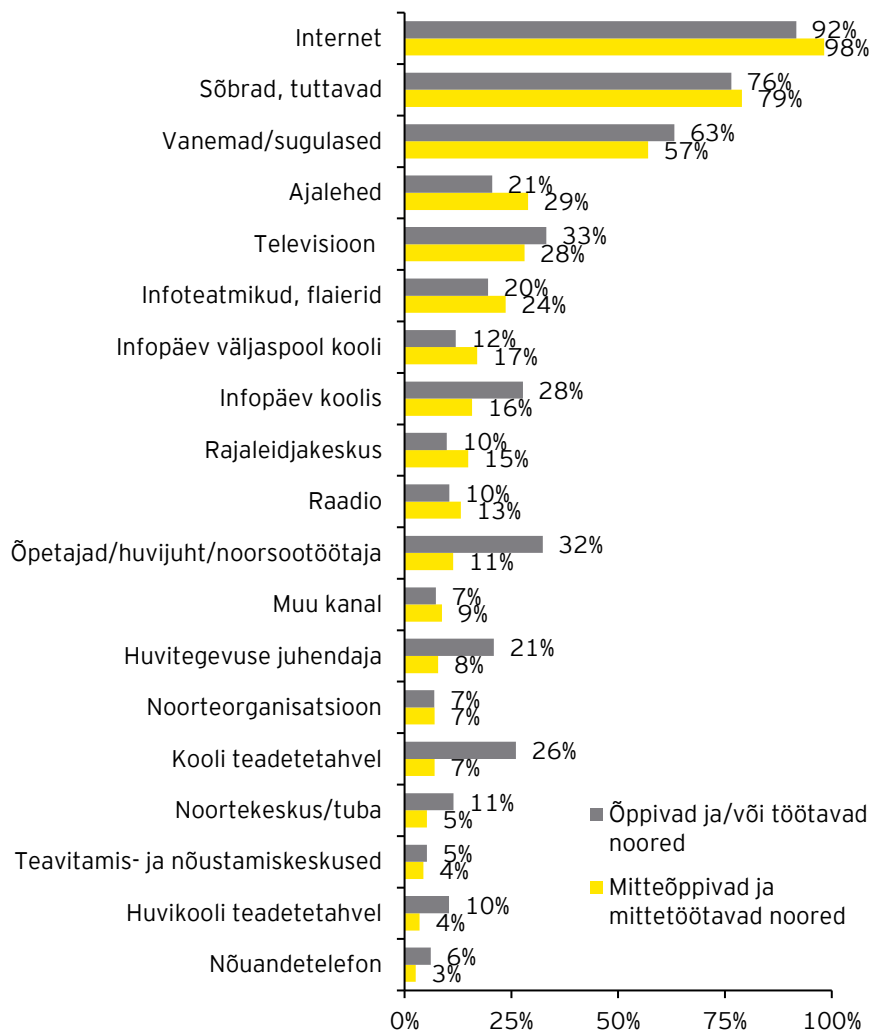
Joonis b. 12-26-aastaste venekeelsete ja eestikeelsete vastajate erinevused teemavaldkondades, mille kohta nad on viimase aasta jooksul infot otsinud (eestikeelsed noored n = 937; venekeelsed noored n = 535)

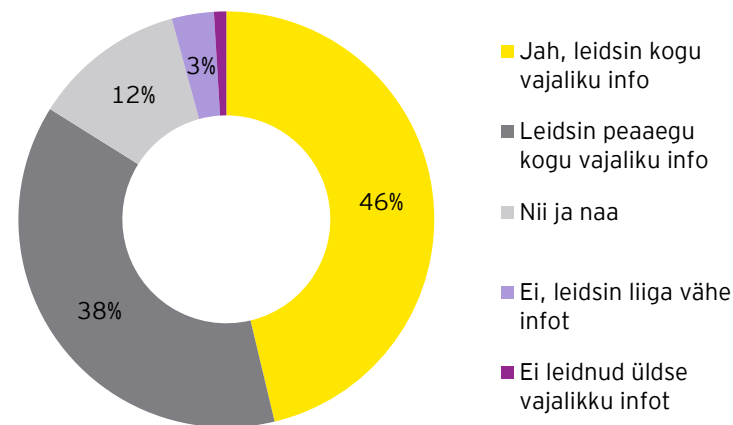
Joonis c. 12-26-aastaste linnapiirkonnas ja maapiirkonnas elavate noorte erinevused teemavaldkondades, mille kohta nad on viimase aasta jooksul infot otsinud (linnapiirkonna noored n = 1045; maapiirkonna noored n = 384)

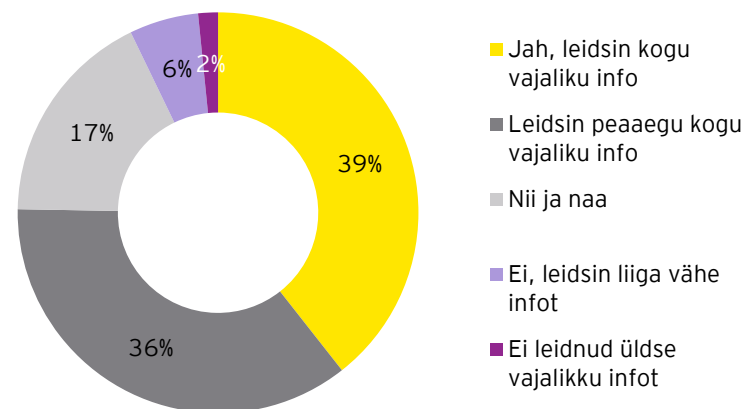
Joonis d. 12-26-aastaste õppivate ja/või töötavate noorte ning mitteõppivate, mittetöötavate noorte erinevused teemavaldkondades, mille kohta nad on viimase aasta jooksul infot otsinud (õppiv ja/või töötav noor n = 1332; mittetöötav ja mitteõppiv noor n = 140)

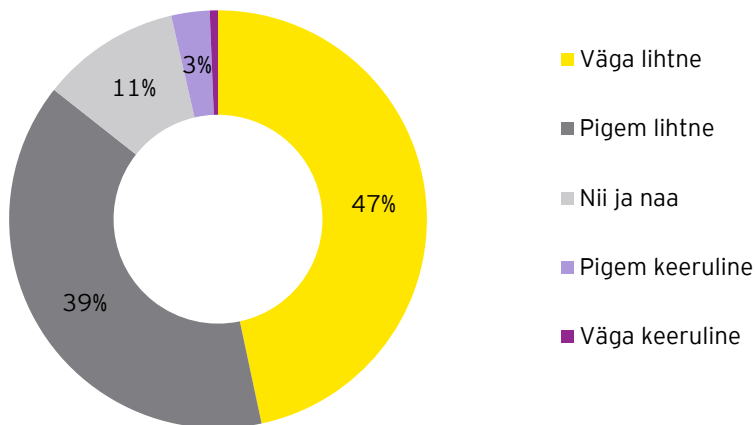
Joonis e. 12-26-aastaste õppivate ja/või töötavate noorte ning mitteõppivate, mittetöötavate noorte erinevused infokanalites, mida nad on endale huvipakkuvate teemade kohta info otsimiseks kasutanud (õppiv ja/või töötav noor n = 1491; mittetöötav ja mitteõppiv noor n = 114)

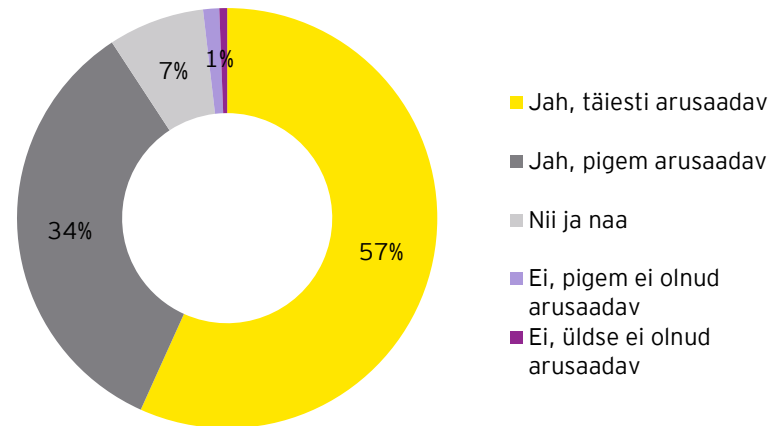
Joonis f. 12-26-aastaste õppivate ja/või töötavate noorte hinnang, kas nad leidsid erinevatel teemadel piisavalt palju informatsiooni. Osakaalud on näidatud kõikide noorteinfo teemade kohta antud vastuste üldarvust (5658), sest üks noor võis vastata antud küsimusele mitme erineva (kuni viie) teema kohta.

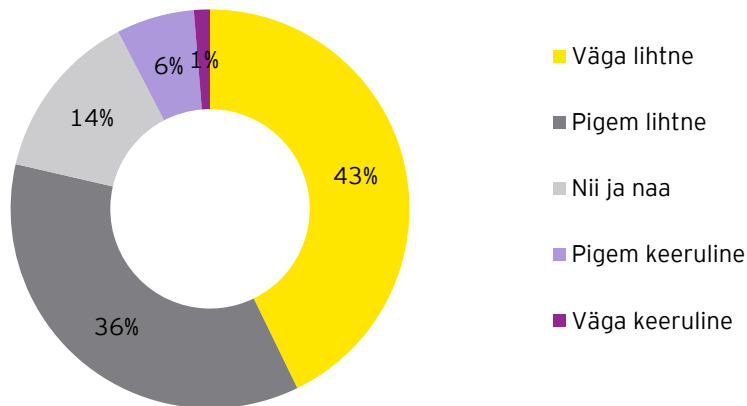
Joonis g. 12-26-aastaste mitteõppivate, mittetöötavate noorte hinnang, kas nad leidsid erinevatel teemadel piisavalt palju informatsiooni. Osakaalud on näidatud kõikide noorteinfo teemade kohta antud vastuste üldarvust (627), sest üks noor võis vastata antud küsimusele mitme erineva (kuni viie) teema kohta.

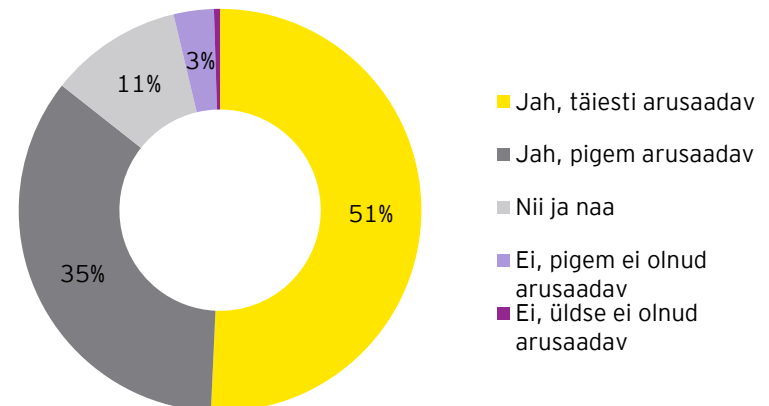
Joonis h. 12-26-aastaste õppivate ja/või töötavate noorte hinnang, kui lihtne on neil infot leida. Osakaalud on näidatud kõikide noorteinfo teemade kohta antud vastuste üldarvust (5665), sest üks noor võis vastata antud küsimusele mitme erineva (kuni viie) teema kohta.

Joonis j. 12-26-aastaste õppivate ja/või töötavate noorte hinnang, kui arusaadav oli nende jaoks leitud info. Osakaalud on näidatud kõikide noorteinfo teemade kohta antud vastuste üldarvust (5662), sest üks noor võis vastata antud küsimusele mitme erineva (kuni viie) teema kohta.

Joonis i. 12-26-aastaste mitteõppivate, mittetöötavate noorte hinnang, kui lihtne on neil infot leida. Osakaalud on näidatud kõikide noorteinfo teemade kohta antud vastuste üldarvust (617), sest üks noor võis vastata antud küsimusele mitme erineva (kuni viie) teema kohta.

Joonis k. 12-26-aastaste mitteõppivate, mittetöötavate noorte hinnang, kui arusaadav oli nende jaoks leitud info. Osakaalud on näidatud kõikide noorteinfo teemade kohta antud vastuste üldarvust (619), sest üks noor võis vastata antud küsimusele mitme erineva (kuni viie) teema kohta.

Lisa 2 Küsitlusankeet

PALUN MÄRGI ENDA KOHTA MÕNED ANDMED

Palun vali lause, mis käib Sinu kohta.

A Ma olen tüdruk / naine

B Ma olen poiss / mees

Palun märgi oma vanus.

Palun märgi, millises linnas, alevis, alevikus või külas sa elad.

Palun vali lause, mis käib Sinu kohta.

A Ma käin koolis/ülikoolis.

B Ma käin tööl.

C Ma ei käi koolis/ülikoolis ega tööl.

D Ma käin koolis ja tööl.

SIND HUVITAVAD TEEMAVALDKONNAD

1. Milliste teemade kohta oled Sa viimase aasta jooksul infot otsinud?
Palun märgi 1 kuni 5 kõige olulisemat teemat.

	A	Ei ole üldse infot otsinud.
Õppimine	B	Õppimine Eestis (koolitused, koolid, kutsekoolid, ülikoolid jmt)
	C	Õppimine välismaal (välismaa koolid ja ülikoolid, vahetusprogrammid, lühiajalised koolitused jmt)
Töötamine	D	Töötamine ja praktika Eestis (kandideerimine, CV koostamine, tööintervjuud jmt)
	E	Töötamine ja praktika välismaal (kandideerimine, CV koostamine, töökoha otsimine jmt)
	F	Ettevõtlus ja ettevõtlikkus (oma äri loomine, õpilasfirmad jmt)
	G	Rahaga seotud teemad (investeerimine, laenamine jmt)
Tervis ja turvalisus	H	Tervis (tervislik toitumine, seksuaalervis, haigused, vaimne tervis jmt)
	I	Turvalisus (koolikiusamine, <i>online</i> turvalisus jmt)
	J	Suhted (eakaaslastega, õpetajatega, kodused suhted)
Osalemine ja kaasatus	K	Noorteühingud ja organisatsioonid (nt AIESEC, ELO, skaudid, gaidid, YFU, üliõpilasesindused, erakondade noorteorganisatsioonid, korporatsioonid, seltsid jms)
	L	Maakondlikud või linna/valla osaluskogud, kooli osaluskogud (noortekogud, noortevolikogud, õpilasesindused jmt)
	M	Vabatahtlik tegevus Eestis ja/või välismaal (Teeme Ära koristustalgud, Serve the City, Mondo)
	N	Rahvusvahelised võimalused noortele (nt rahvusvahelised laagrid, Erasmus+ programmid jmt)
Huviharidus ja huvitegevus	O	Huviringid, huvikoolid ja trennid
	P	Noortekeskused ja noortetoad

SIND HUVITAVAD TEEMAVALDKONNAD

	Q	Noortelaagrid, noortemalevad
Meelelahutus	R	Kultuuri- ja noorteüritused (näitused, kontserdid, teater, kino, avalikud üritused, noortekeskuste üritused jmt)
	S	Mängud (arvutimängud jmt)
	T	Videod (muusikavideod jmt)
Iseseisvumine	U	Toetused (stipendiumid, sõidutoetused jmt)
	V	Õigused (seadused, valimised jmt)
	Õ	Iseseisev elu (vanematest eraldi kolimine, eelarve koostamine)
Muu	Ä	Mõni muu teema

1A. Millise muu teema kohta oled infot otsinud?

1B. Miks Sa ei ole üldse infot otsinud?

2. Kust Sa selle teema kohta infot otsisid? Vali allikas, mida kasutasid kõige sagedamini.

A	Sõbrad
B	Pereliikmed
C	Kool (õpetaja, kooli huvijuht, kooli teadetetahvel)
D	Internet
E	Muu meedia (televisioon, raadio, ajalehed, ajakirjad)

3. Kas Sa leidsid nende teemade kohta piisavalt palju informatsiooni?

	Jah, leidsin kogu vajaliku info	Leidsin peaaegu kogu vajaliku info	Nii ja naa	Ei, leidsin liiga vähe infot	Ei leidnud üldse vajalikku infot
A					
B					
C					
D					
E					

3A. Palun selgita, miks Sa ei leidnud piisavalt informatsiooni.

4. Kas nende teemade kohta leitud informatsioon oli Sinu jaoks arusaadav?

	Jah, täiesti arusaadav	Jah, pigem arusaadav	Nii ja naa	Ei, pigem ei olnud arusaadav	Ei, üldse ei olnud arusaadav
A					
B					
C					
D					
E					

4A. Palun selgita, miks see info ei olnud arusaadav.

5. Kui lihtne oli Sinu arvates nende teemade kohta informatsiooni leida?

	Väga lihtne	Pigem lihtne	Nii ja naa	Pigem keeruline	Väga keeruline
A					
B					
C					
D					
E					

5A. Palun selgita, miks oli info leidmine keeruline.

6. Kui kiiresti oli Sul vaja seda infot kätte saada?

	Kohe või mõne tunni jooksul	Mõne päeva jooksul	Võisin oodata kauem kui nädala
A			
B			
C			
D			
E			

7. Palun kirjelda, kas ja milliseid probleeme on Sul ette tulnud info otsimisel.

SIND HUVITAVAD TEEMAVALDKONNAD

8. Milliste teemade kohta vajad Sa praegu kõige enam informatsiooni?
Palun märgi 1 kuni 5 kõige olulisemat teemat.

Õppimine	A	Õppimine Eestis (koolitused, koolid, kutsekoolid, ülikoolid jmt)
Õppimine Töötamine	B	Õppimine välismaal (välismaa koolid ja ülikoolid, vahetusprogrammid, lühiajalised koolitused jmt)
	C	Töötamine ja praktika Eestis (kandideerimine, CV koostamine, tööintervjuud jmt)
Töötamine Tervis ja turvalisus	D	Töötamine ja praktika välismaal (kandideerimine, CV koostamine, töökoha otsimine jmt)
	E	Ettevõtlik ja ettevõtlikkus (oma äri loomine, õpilasfirmad jmt)
	F	Rahaga seotud teemad (investeerimine, laenamine jmt)
	G	Tervis (tervislik toitumine, seksuaaltervis, haigused, vaimne tervis jmt)
Tervis ja turvalisus	H	Turvalisus (koolikiusamine, <i>online</i> turvalisus jmt)
	I	Suhted (eakaaslastega, õpetajatega, kodused suhted)
Osalemine ja kaasatus	J	Noorteühingud ja organisatsioonid (nt AIESEC, ELO, skaudid, gaidid, YFU, üliõpilasesindused, erakondade noorteorganisatsioonid, korporatsioonid, seltsid jms)
Osalemine ja kaasatus Huviharidus ja huvitegevus	K	Maakondlikud või linna/valla osaluskogud, kooli osaluskogud (noortekogud, noortevolikogud, õpilasesindused jmt)
	L	Vabatahtlik tegevus Eestis ja/või välismaal (Teeme Ära koristustalgud, Serve The City, Mondo jmt)
	M	Rahvusvahelised võimalused noortele (nt rahvusvahelised laagrid, Erasmus+ programmid jmt)
	N	Huviringid, huvikoolid ja trennid
Huviharidus ja huvitegevus Meelelahutus	O	Noortekeskused ja noortetoad
	P	Noortelaagrid, noortemalevad
	Q	Kultuuri- ja noorteüritused (näitused, kontserdid, teater, kino, avalikud üritused, noortekeskuste üritused jmt)
Meelelahutus Iseseisvumine	R	Mängud (arvutimängud, lauamängud jmt)
	S	Videod (muusikavideod jmt)
	T	Toetused (stipendiumid, sõidutoetused jmt)
Iseseisvumine Muu	U	Õigused (seadused, valimised jmt)
	V	Iseseisev elu (vanematest eraldi kolimine, eelarve koostamine)
	Õ	Mõni muu teema

8A. Millise muu teema kohta Sa infot vajad?

9. Kas Sa tead, kust on võimalik nende teemade kohta infot leida?

	Jah, tean kindlasti	Jah, pigem tean	Ei, pigem ei tea	Ei, kindlasti ei tea
A				

B				
C				
D				
E				

INFOKANALITE KASUTAMINE

10. Milliseid kanaleid oled Sa seni kasutanud endale huvipakkuvate teemade kohta info saamiseks (viimase aasta jooksul)?

Internet	Internet	
Inimesed	Sõbrad, tuttavad	
	Vanemad või muud pereliikmed/sugulased	
	Õpetaja/ õppejõud/kooli huvijuht/noorsootöötaja	
	Huvitegevuse (huviring, trenn jms) juhendaja	
Meedia	Televisioon	
	Raadio (sh kooliraadio, Tõrva Raadio jmt)	
	Ajalehed, ajakirjad	
Muud kanalid	Infopäev või muu infoüritus koolis või ülikoolis	
	Noorte infomess või infopäev väljaspool kooli või ülikooli (nt Teeviit)	
	Kooli või ülikooli teadetetahvel	
	Huvikooli teadetetahvel	
	Infoteatmikud, flaierid, tänavareklaam	
	Noorte teavitamis- ja nõustamiskeskused	
	Noortekeskus või noortetuba	
	Rajaleidja keskus	
	Noorte organisatsioon või ühendus (nt AIESEC, ELO, skaudid, gaidid, YFU, õpilasesindused, üliõpilasesindused, korporatsioonid, seltsid jms)	
	Nõuande telefon	
Mõni muu infokanal		

10A. Millist muud kanalit oled Sa kasutanud?

10B. Millist raadiokanalit oled info saamiseks kuulanud?

10C. Millist telesaadet oled info saamiseks vaadanud?

11. Kui tihti Sa neid infokanaleid kasutad?

	Mitu korda päevas	Kord või mõned korrad nädalas	Kord või mõned korrad kuus	Kord või mõned korrad aastas	Olen vaid korra kasutanud
A					
B					
C					
D					
E					

12. Millist internetiallikat oled Sa seni info otsimiseks kasutanud (viimase aasta jooksul)?

Noorteinfo portaalid

www.stardiplats.ee

noorteportaal.ee

www.noorteinfo.ee

www.tni.ee

Maakondlikud noorteportaalid

Sotsiaalmeedia

Facebook

Instagram

Twitter

Mõni muu sotsiaalvõrgustik

Youtube

Blogid

Muud internetiallikad

Otsingumootor (Google, Bing, Neti jmt)

eKool või Stuumium

Asutuste kodulehed (nt kooli koduleht jmt)

Uudiste portaalid (www.postimees.ee, www.delfi.ee jmt)

www.eesti.ee

Mõni muu internetiallikas

12A. Millist muud internetiallikat Sa kasutasid?

13. Kui tihti oled Sa neid internetiallikaid kasutanud?

	Peaaegu iga päev	Kord või mõned korrad nädalas	Kord või mõned korrad kuus	Kord või mõned korrad aastas	Olen vaid korra kasutanud
A					
B					
C					
D					
E					

EELISTATUD INFOALLIKAD

14. Milliseid kanaleid sooviksid Sa tulevikus kasutada endale huvipakkuvate teemade kohta info saamiseks?

Internet	Internet	
Inimesed	Sõbrad, tuttavad	
	Vanemad või muud pereliikmed/sugulased	
	Õpetaja/ õppejõud/kooli huvijuht/noorsootöötaja	
	Huvitegevuse (huviring, trenn jms) juhendaja	
Meedia	Televisioon	
	Raadio (sh kooliraadio, Tõrva Raadio jmt)	
	Ajalehed, ajakirjad	
Muud kanalid	Infopäev või muu infoüritus koolis või ülikoolis	
	Noorte infomess või infopäev väljaspool kooli või ülikooli (nt Teeviit)	
	Kooli või ülikooli teadetetahvel	
	Huvikooli teadetetahvel	
	Infoteatmikud, flaierid, tänavareklaam	
	Noorte teavitamis- ja nõustamiskeskused	
	Noortekeskus või noortetuba	
	Rajaleidja keskus	
	Noorte organisatsioon või ühendus (nt AIESEC, ELO, skaudid, gaidid, YFU, õpilasesindused, üliõpilasesindused, korporatsioonid, seltsid jms)	
	Nõuande telefon	
	Mõni muu infokanal	

14A. Millist muud kanalit eelistaksid?

15. Milliseid internetiallikaid eelistaksid tulevikus info otsimiseks kasutada?

Noorteinfo portaalid	
www.stardiplats.ee	
noorteportaal.ee	
www.noorteinfo.ee	
www.tni.ee	
Muud maakondlikud noorteportaalid	
Sotsiaalmeedia	
Facebook	
Instagram	
Twitter	
Mõni muu sotsiaalvõrgustik	
Youtube	
Blogid	
Muud internetiallikad	
Otsingumootor (Google, Bing, Neti jmt)	
eKool või Stuudium	
Asutuste kodulehed (nt kooli koduleht jmt)	
Uudiste portaalid (www.postimees.ee, www.delfi.ee jmt)	
www.eesti.ee	
Mõni muu internetiallikas	

16. Kuidas eelistad endale huvipakkuvate teemade kohta infot saada? Palun reasta variandid eelisjärjekorda.

☐	E-postile
☐	Facebooki või muu sotsiaalmeedia kaudu
☐	Paberkujul (nt infovoldikud, ajalehed, ajakirjad jmt)
☐	Telefoni SMS-ina
☐	Kooli või ülikooli teadetetahvliit
☐	Tänavareklaami vahendusel
☐	Tele- või raadioreklaami vahendusel

17. Palun kirjelda vabas vormis, kuidas Sa tahaksid endale huvipakkuvate teemade kohta infot saada (sh milliseid IT-lahendusi võiks kasutada)?